

Behovsutredning

För miljöenheten och livsmedel- och hälsaenheten 2027–2029

Typ av styrdokument: Behovsutredning
Beslutande instans: Bygg- och miljönämnden
Datum för beslut: 2026-04-21
Diarienummer: 2026.008 BMN

Gäller för: 2027–2029
Giltighetstid: 1–3 år
Revideras senast: 2027-06-30
Dokumentansvarig: Avdelningschef bygg- och
miljö

Innehåll

Sammanfattning	3
Syfte och bakgrund	3
Resursbehov	3
Förändring under närmaste tre åren.....	4
Jämförelse mellan behov och tillgängliga resurser (enligt fastställd budgetram)	5
Särskilt viktiga områden inom det behovsprioriterade arbetet.....	5
1 Inledning	6
2 Beskrivning tillsynsuppdraget	7
2.1 Tillsynsansvaret.....	7
2.2 Styrande dokument	7
2.3 Samverkan	9
3 Beskrivning behovsutredning	11
3.1 Förklaring av olika begrepp	11
3.2 Förhållandet mellan behovsutredning, budgetarbete och tillsynsplan	14
3.3 Finansiering av tillsyn	16
4 Resursbehov av övrig tid.....	17
4.1 Beskrivning av området	17
5 Resursbehov - handläggningstid per verksamhetsområde	18
5.1 Miljöskydd	19
5.2 Förorenade område.....	23
5.3 Hälsoskydd.....	27
5.4 Små avlopp	31
5.5 Livsmedel	33
5.6 Naturvård och skyddade områden.....	36
5.7 Alkohol, tobak, tobaksfria nikotinprodukter och receptfria läkemedel	39
5.8 Myndighetenssamverkan.....	43
5.9 Övergripande arbete: Administration, ledning, utveckling och juridik	45
6 Resursbehov sammanställning.....	51

Sammanfattning

Syfte och bakgrund

För att möjliggöra en god och korrekt myndighetsutövning har kommunfullmäktige och kommunstyrelsen ansvar för att se till att bygg- och miljönämnden har tillräckliga resurser för att systematiskt kunna genomföra sitt uppdrag. För att skapa förutsättningar för det har denna behovsutredning tagits fram. Den bygger på en gemensam modell för Västra Götalands län och Hallands län.

Behovsutredningen omfattar myndighetsutövningen inom miljö- och hälsoskyddet, livsmedelskontrollen samt alkohol och tobakstillsynen men också kommunekologens uppdrag, administrationen och ledningsuppdraget. I denna behovsutredning har hela bygg- och miljöavdelningens behov av avdelningschef, utvecklingsledare och jurist tagits med.

Utredningen är flerårig för att kunna visa hur tillsynen behöver utvecklas för att bättre bidra till att nå miljömålen samt anpassas till förändrade förutsättningar med avseende på lagstiftning och de verksamheter som tillsynen riktar sig mot.

Resursbehov

Årets behovsutredning visar på ett totalt resursbehov för 2027 på 33,9 årsarbetare, se tabell 1 nedan. Resursbehovet för 2027 har ökat från att det 2026 var 30,6. Ökningen beror på:

- Det finns ett behov av att öka genomförande takten inom förorenade områden för att kunna nå miljö kvalitetsmålet att samtliga områden med hög risk ska vara åtgärdade senast år 2050.
- Den nya modellen för riskklassning av enskilda avloppsanläggningar nu är införd och den visar att det årliga behovet av tillsyn är 600 istället för som tidigare 430.
- Tidigare har resursbehovet inom administration och ledning delats upp i olika tidstyper, men uppföljningar visar att modellen inte fullt ut speglar det faktiska behovet. Viktiga delar som personalvård och arbetsmiljöarbete har underskattats, vilket försvårat planering och prioritering.

Från och med 2027 redovisas därför resursbehovet som en helhet per funktion för att ge en mer rättvisande bild.

- Behovet av juridisk kompetens har ökat på grund av mer komplexa ärenden och högre krav på rättssäkerhet. Därför bedöms det nu vara mer effektivt och ändamålsenligt att inrätta en egen juristtjänst istället för att använda externa konsulter. Även behovet av resurser inom utvecklings- och kvalitetsarbete samt näringslivsarbete har ökat, vilket hänger samman med politiska prioriteringar i Alingsås kommun.

Resursbehov enligt årets behovsutredning			
Tillsynsområde	Årsarbetare år 2027	Årsarbetare år 2028	Årsarbetare år 2029
Miljöskydd	7,67	7,77	7,10
Förorenade områden	3,91	3,83	3,67
Hälsoskydd	3,40	3,33	3,31
Små avlopp	5,32	5,32	5,32
Livsmedel	2,97	3,10	0,00
Servering, tobak & folköl	1,11	1,11	1,11
Naturvård	1,99	1,93	1,93
Administration, ledning, utveckling och juridik	7,58	7,58	7,58
Årsarbetare totalt	33,93	33,96	30,01

Tabell 1. Sammanställning av totalt resursbehov

Förändring under närmaste tre åren

Både tillsynen och stödfunktionernas uppdrag utvecklas hela tiden. Det kommer nya lagkrav inom en rad områden samtidigt som förvaltningen jobbar med att digitalisera och utveckla verksamheten. Det finns också insatser av tillfällig karaktär som under en period ökar behovet, men som på sikt kan effektivisera verksamheten. Exempel på detta är införande av e-arkiv, digitala inspektionsmetoder eller inventeringar för att hitta verksamheter som ska ha någon form av återkommande tillsyn.

Utöver detta pågår även en nationell diskussion om förändringar i organisationen av livsmedelskontrollen. Det finns förslag om att statliggöra kontrollen av livsmedelsverksamheter, vilket skulle innebära att ansvaret för kontrollen helt eller delvis flyttas från kommunerna till statlig nivå. Om ett sådant förslag genomförs kan det få betydande konsekvenser för kommunens verksamhet. Förändringen kan påverka både resursbehov, kompetensförsörjning och organiseringen av tillsynsarbetet under en övergångsperiod. Även om omfattningen och tidplanen för en eventuell reform ännu inte är fastställd, behöver kommunen följa utvecklingen noggrant eftersom den kan medföra behov av omställning och påverka planeringen av resurser inom livsmedelskontrollen under de kommande åren.

Jämförelse mellan behov och tillgängliga resurser (enligt fastställd budgetram)

I 2026 års budget ryms cirka 25 årsarbetare vilket medför att nämnden i samband med antagande av kontroll- och tillsynsplaner har prioriterat bort uppgifter. Det är viktigt att nämnden, till 2027, får behålla sitt kommunbidrag samt att det räknas upp för att undvika ännu fler prioriteringar bland de uppgifter som inte kan finansieras med avgifter.

Särskilt viktiga områden inom det behovsprioriterade arbetet

Inom det behovsprioriterade arbetet bedöms följande områden särskilt viktiga att lyfta fram:

- Deltagande i samordnade tillsynsprojekt inom exempelvis Miljösamverkan väst, den nationella tillsynsstrategin samt den nationella kontrollplanen
- Fortsatt tillsyn av verksamheter inom Mellbyåns avrinningsområde
- Arbete med att identifiera och åtgärda förorenade områden
- Tillsyn av små avlopp
- Deltagande i arbetet med nya detaljplaner och bygglov
- Delta i arbetet med kommunens översiktsplan
- Myndighetssamverkan för att motverka osund konkurrens
- Arbete med behovsstyrd taxa för miljöbalkstillsynen
- Införande av e-arkiv
- Juridiska frågor

Bakgrunden till ovan listade prioriteringar i det behovsprioriterade arbetet finns under respektive område under avsnitt 5.

1 Inledning

För att möjliggöra en god och korrekt myndighetsutövning har kommunfullmäktige och kommunstyrelsen ansvar för att se till att bygg- och miljönämnden har tillräckliga resurser för att systematiskt kunna genomföra sitt uppdrag. Ett underlagsmaterial för detta är denna behovsutredning där alla resurser sammanställts som det bedöms finnas behov av mellan 2027–2029.

Enligt miljötillsynsförordningen ska det hos tillsynsmyndigheten finnas en utredning om tillsynsbehovet för tillsynsmyndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. I Alingsås kommun är bygg- och miljönämnden tillsynsmyndighet enligt miljöbalken. Utredningen ska omfatta kommande treårsperiod och ses över vid behov, dock minst en gång per år. Det ska föras register över de verksamheter som behöver återkommande tillsyn. Baserat på utredningen och registret ska förvaltningen inför varje verksamhetsår göra en tillsynsplan.

Enligt Livsmedelsverkets föreskrift om offentlig kontroll av livsmedel ska kontrollmyndigheten årligen fastställa en plan för myndighetens livsmedelskontroll. Planen ska omfatta en period om minst tre år och omfatta samtliga områden som myndigheten ansvarar för.

För övriga delar av miljö- och hälsoskyddsenheternas ansvarsområde saknas krav på behovsutredning och tillsynsplaner i lagstiftningen. För att ge en tydlig översikt av behovet för hela miljö- och hälsoskyddsenheternas omfattar behovsutredningen även de delar som inte är lagstyrda.

Behovsutredningen avser åren 2027 till 2029. Det första året är preciserat och för de övriga anges en översiktlig bedömning utifrån kända förutsättningar. För en stor del av myndighetsarbetet är det svårt att uppskatta behovet för respektive år. Många delar är händelsestyrda, såsom ansökningar, anmälningar, klagomål och remisser, där antalet inkommande ärenden kan variera från år till år. För andra delar beror behovet till stor del på ambitionsnivån och när något ska vara genomfört. Ett exempel är tillsynen av U-verksamheter. Det kan även tillkomma krav från andra myndigheter som inte varit kända sedan tidigare eller som påkallar skyndsam uppmärksamhet av något slag.

Behovsutredningens upplägg är att avsnitt 2 och 3 beskriver bakgrund och övergripande förutsättningar. Avsnitt 4 till 6 beskriver behovet inom olika ämnesområden mer i detalj. Som underlag till denna behovsutredning finns det register som ska finnas över verksamheter som behöver återkommande tillsyn samt ett beräkningsunderlag.

2 Beskrivning tillsynsuppdraget

2.1 Tillsynsansvaret

Tillsynen är en del i strävan att uppnå Sveriges nationella miljö kvalitetsmål och de folkhälsopolitiska målen. Tillsynen ska ha en tydlig koppling till den nationella kontrollplanen (NKP) inom livsmedel och till den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken.

Som tillsynsmyndighet ska bygg- och miljönämnden, på eget initiativ eller efter anmälan, i nödvändig utsträckning, kontrollera att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken följs. På samma sätt är bygg- och miljönämnden lokal kontrollmyndighet för livsmedelskontrollen enligt livsmedelslagen samt tillhörande lagstiftning. Nämnden ansvarar även för tillsynen inom alkohol och tobaksområdet. Vid brister ska bygg- och miljönämnden vidta de åtgärder som behövs för att lagstiftningen ska följas.

Miljö- och hälsoskyddsenheterna bidrar med sakkunskap åt andra delar av förvaltningen, bland annat i arbetet med bygglov och detaljplaner.

2.2 Styrande dokument

Bygg- och miljönämndens verksamhet styrs till övervägande del av lagstiftning, nationella dokument och mål men även lokala dokument och mål. Nedan är beskrivet kort om respektive område.

2.2.1 Lagstiftning

De lagar som främst styr nämndens arbete är:

- Livsmedelslagen
- Miljöbalken
- Smittskyddslagen
- Strålskyddslagen
- Lagen om tobak och liknande produkter
- Alkohollagen
- samt EG-lagstiftning, förordningar och föreskrifter kopplade till lagarna.

Under 2026 kommer det troligtvis beslutas om en lagändring inom alkohollagen där det kommer bli tillåtet att servera alkoholdrycker utan eller med begränsade matservering.

Regeringen har beställt en utredning med uppdrag att se över det miljörättsliga sanktionssystemet och hur bekämpningen av miljöbrottslighet kan stärkas. Utredningen föreslår en skärpt miljöstraffrätt och ett utökat miljöstraffsystem för miljöbrott och avfallsbrott. Om förslaget går igenom föreslås åtgärderna träda i kraft redan 1 juli 2026.

Bygg- och miljönämndens arbete måste även förhålla sig till bland annat: Kommunallagen, Förvaltningslagen, Viteslagen, Offentlighets- och sekretesslagen och Dataskyddsförordningen GDPR (The General Data Protection Regulation).

2.2.2 Nationella dokument och mål

Riksdagen har fastställt nationella miljö kvalitetsmål. Målen ska vara styrande och vägledande för miljöarbetet i Sverige och vara uppnådda inom en generation. De ska också vara vägledande för hur de allmänna bestämmelserna i Miljöbalken ska tolkas.

De globala målen för hållbar utveckling inom Agenda 2030 antogs 2015.

Den nationella strategin för tillsyn av miljöbalken (Naturvårdsverket) för perioden 2026–2029 innehåller åtta fokusområden inom flera olika arbetsområden som tillsynsmyndigheterna ska använda som stöd för tillsynsplaneringen. Syftet med de utpekade prioriteringar i strategin är inte att tillsynsmyndigheterna ska prioritera ner den löpande återkommande tillsynen men strategin kan komma att påverka inriktningen på den planerade tillsynen. Strategin har ett nationellt perspektiv. Lokala och regionala variationer utifrån behov av tillsyn kommer alltid att finnas. Det samma gäller annan nödvändig tillsyn som inte omnämns i strategin. Behovsutredningen kommer att visa på de fokusområden som kommunen bör arbeta med och tillsynsplanen kommer att visa på vilka områden som faktiskt blir prioriterade under perioden, utifrån de förutsättningar som finns.

För livsmedelskontrollen finns en nationell kontrollplan (NKP). NKP är gemensam för alla kontrollmyndigheter i livsmedelskedjan. Den möjliggör en likvärdig kontroll, med gemensamma mål och prioriteringar i hela landet, med riktlinjer för kvalitetssäkring och utveckling. Planen är treårig precis som den här behovsutredningen.

Den svenska alkoholpolitikens mål är att främja folkhälsan genom att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar (prop. 2005/06:30, bet. 2005/06:SoU12, rskr. 2005/06:157). Målet ska nås genom sådana insatser som motverkar skadligt dryckesbeteende och bidrar till en minskad total alkoholkonsumtion. Den svenska alkoholpolitiken bygger på kunskapen om att tillgängligheten till alkohol har betydelse för utvecklingen av totalkonsumtionen och för alkoholskadornas omfattning. För att nå det alkoholpolitiska målet och åstadkomma en minskad konsumtion krävs en effektiv skyddslagstiftning.

2.2.3 Lokala dokument och mål

Alingsås kommun har en klimatstrategi som gäller fram till 2030. Klimatstrategin är ett strategiskt styrdokument för kommunens hantering av klimatförändringarnas

orsaker och effekter. I linje med de nationella miljömålen har regionala miljömål för Västra Götaland tagits fram och Kommunfullmäktige har beslutat att Alingsås åtar sig att arbeta med 14 åtgärder.

Bygg- och miljönämnden antog i februari 2025 en handlingsplan för förorenade områden som är vägledande för avdelningens arbete med förorenade områden. Handlingsplanen beskriver vilka förorenade områden som finns i kommunen och hur dessa ska prioriteras för att nå miljömålet Giftfri miljö till år 2050.

2.3 Samverkan

För att kunna utföra uppgifterna så effektivt som möjligt kan samverkan med andra kommuner vara ett medel. Alingsås kommun ingår i Miljösamverkan Väst för att kunna nyttja styrkan i erfarenhetsutbyte och samarbete mellan kommuner och länsstyrelser. Kommunen samverkar också genom olika nätverk inom Göteborgsregionen (GR). I och med detta används resurserna mer effektivt. Bygg- och miljönämnden arbetar med att ingå avtalssamverkan med Borås stad för att stärka upp kompetensen där det behövs och för att kunna avhjälpa jävssituationer. Avtalet för avtalssamverkan beräknas vara färdig innan sommaren 2026.

2.3.1 Miljösamverkan

Miljösamverkan Västra Götaland är ett samarbete mellan länsstyrelsen, de tre kommunalförbunden Skaraborg, Fyrbodalen och Boråsregionen/Sjuhärad och de kommunalförbundens kommuner samt kommunerna i Göteborgsregionen. Miljösamverkan Halland är ett samarbete mellan Hallands läns kommuner och länsstyrelse. Miljösamverkan Västra Götaland och Miljösamverkan Halland (nedan kallad Miljösamverkan) samverkar tätt sedan 2014 med bland annat verksamhetsplanering, Mötesplats Goda exempel och chefssamverkan.

Det finns en gemensam vision och värdegrund, Det önskade läget, i miljösamverkan som genomsyrar allt arbete. Miljösamverkan stöttar kommunerna i arbetet som lokal myndighet. De samordnar, utvärderar och tar fram underlagsmaterial till tillsynskampanjer samt tar fram informationsmaterial och ordnar utbildningar. Kommunerna gör samordningsvinster; dels när sakområden går igenom samtidigt i länet, dels genom stöd med underlagsmaterial, planering och utvärdering. Miljökontoren eller motsvarande på länsstyrelserna deltar med kompetens till projektgrupper som arbetar fram projekten samt deltar i projektens aktiviteter så långt som möjligt.

2.3.2 Göteborgsregionen och Sjuhärad

Inom Göteborgsregionen sker samverkan genom olika nätverk för bland annat livsmedelsinspektörer, avlopp, förorenade områden, dricksvattenkontroll, strandskyddshandläggare och miljöchefer. Gemensamma samsynsmöten, utbildningar och i viss mån också projekt diskuteras och genomförs. Syftet är samsyn, erfarenhetsutbyte och ökad kompetens.

Inom Sjuhäradsregionen finns också nätverk för bland annat enskilda avlopp och naturvårdsfrågor som våra handläggare är inbjudna att delta i.

2.3.3 Myndighetssamverkan mot organiserad brottslighet

Förvaltningen och nämnden har tagit initiativ till en lokal samverkan med andra myndigheter, exempelvis Polis, Räddningstjänst, Skatteverk.

Myndighetssamverkan mot osund konkurrens och brottslighet är en viktig del av att skapa en välmående ekonomi, ett tryggt samhälle och en rättvis marknad för alla. Erfarenhet från grannkommuner har varit värdefullt i det inledande arbetet som kommer att samordnas av livsmedel- och hälsaenheten. Behov av samverkan finns inom samtliga tillsynsområden.

2.3.4 Avtalssamverkan

Under våren 2026 har Alingsås kommun ingått avtalssamverkan med Borås stad. Syftet med avtalssamverkan är att kunna nyttja varandras personalresurser och kompetens samt därigenom öka parternas kapacitet, minska sårbarhet och bidra till ökad effektivitet.

Avtalssamverkan är ett sätt att minska bygg- och miljönämndens sårbarhet gällande jävssituationer, likväl som att öka kompetensen i olika myndighetsfrågor.

3 Beskrivning behovsutredning

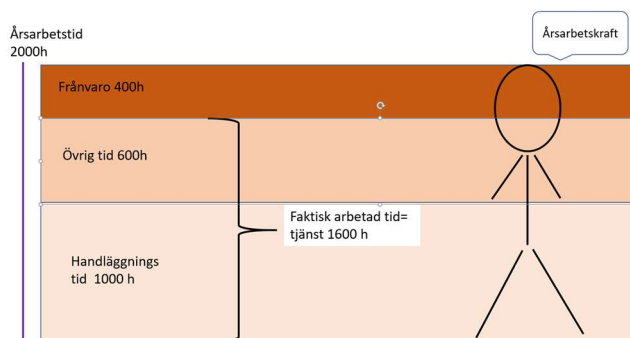
Detta stycke handlar om vilka resurser som finns tillgängliga i form av årsarbetare (heltid och deltid) och hur det beräknas samt övergripande förutsättningar för perioden.

3.1 Förklaring av olika begrepp

I behovsutredning utgår beräkningarna av behovet utifrån antal timmar för olika arbetsuppgifter. Hur många årsarbetare eller tjänster det krävs för att utföra arbetsuppgifterna beror på hur timmarna fördelas på handläggningstid respektive övrig tid samt hur många personer som arbetar deltid. Nedan förklaras de olika begreppen samt beskrivs hur omvandlingen från timmar till årsarbetare eller tjänster kan ske.

3.1.1 Årsarbetare

En heltidsanställd arbetar i genomsnitt 1 600 timmar per år (efter avdrag på 400 timmar för ledighet/sjukdom). Hur denna tid fördelas mellan handläggningstid (styrd, händelsestyrd och behovsprioriterad tid) eller övrig tid kan skilja mellan kommuner beroende på förutsättningar. Normalt bedöms 1 000 timmar av den faktiska arbetstiden läggas på handläggning och 600 timmar på övrigt. Se figur 1 nedan.

Figur 1. Fördelning av tid för en heltidsanställd.

Om en jämförelse ska ske av hur många årsarbetare det finns totalt på de olika kontoren görs detta utifrån antal tjänster och tjänstgöringsgrad.

Exempel: Två heltid och en halvtid ger 2,5 årsarbetare.

Om en jämförelse ska ske av hur många årsarbetare det behövs för ett specifikt område görs detta genom att den samlade tiden för området delas med handläggningstiden.

Exempel: Det beräknas att det finns ett behov av att lägga 5 000 timmar inom ett område, till exempel livsmedel. Denna tid delas med handläggningstiden för en heltid som är 1000 timmar vilket blir 5 årsarbetare. (Områdets behov i timmar /

handläggningstiden för en heltidstjänst = antal årsarbetare). Det behövs alltså 5 heltidstjänster för att utföra 5 000 timmar livsmedelsverksamhet.

3.1.2 Deltid

Handläggningstiden för en som arbetar heltid utgör 50 procent av den anställda tiden, alltså 1000 timmar handläggningstid på 2000 timmar anställd tid. Detsamma gäller för en deltid.

Exempel: En person som arbetar 80 procent får en anställd tid motsvarande 1 600 timmar. Handläggningstiden blir 800 timmar.

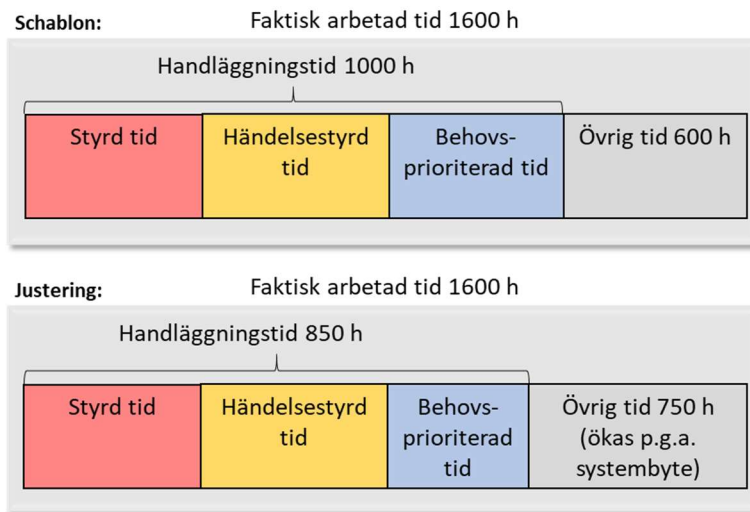
En förutsättning är att både frånvaro och övrig tid reduceras i samma storleksordning som den nedsatta tiden, i exemplet ovan alltså med 20 procent. Tiden för frånvaro minskar automatiskt vid deltid eftersom planerad arbetstid per dag eller vecka är kortare. Det finns vissa delar inom kategorin övrig tid som alla är med på oavsett arbetsgrad och andra där deltagandet kan prioriteras i olika omfattning.

3.1.3 Övrig tid

Inom kategorin Övrig tid hör arbetsuppgifter som inte direkt berörs av det som anses vara karakteristiskt för handläggning. De arbetsuppgifter som omfattas har dock en viktig roll för att få hela verksamheten att fungera väl. Det rör sig om bland annat utbildning, kvalitets- och utvecklingsarbete (mallar, rutiner, hemsida), verksamhetsplanering (behovsutredning och tillsynsplan), uppföljning av verksamheten, personalmöten, nätverksträffar, IT-frågor, med mera.

Generellt bedöms att 600 timmar behöver avsättas för Övrig tid på en heltidstjänst. Det kan dock under en period finnas uppgifter som måste utföras inom denna kategori som gör att den övriga tiden måste ökas. Vilket innebär att handläggningstiden per årsarbetskraft minskar och behovet av antal årsarbetskrafter ökar för att kunna utföra nämndens uppdrag.

Till exempel om vi ska utföra 3000 timmar handläggningstid men samtidigt behöver öka övriga tiden med 150 timmar per handläggare får vi ett resursbehov på 3,5 årsarbetare istället för 3. Handläggningstiden minskar per årsarbetskraft ($1000 - 150 = 850$). Antal årsarbetare ($3\,000 / 850 = 3,5$). Se figur 2 nedan.

Figur 1. Justering av handläggningstid i behovsutredning.

3.1.4 Handläggningstid

Handläggningstiden delas in i tre kategorier

- Styrd tid
- Händelsestyrd tid
- Behovsprioriterad tid

Styrd tid

Den styrda tiden består av planerad tillsyn på de verksamheter som har störst behov och krav. Här ingår följande verksamheter:

- Tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter (A, B och Industriutsläppsverksamheter)
- Anmälningsspliktiga miljöfarliga verksamheter (C)
- Anmälningsspliktiga hälsoskyddsverksamheter (H)
- Livsmedelsverksamheter (L)
- Verksamheter som styrs av strålskyddslagen (solarium)
- Serveringsställen för alkohol som kräver tillstånd eller har anmälningssplikt
- Försäljningsställen för tobak
- Försäljningsställen för receptfria läkemedel

Styrd tillsyn är som ett grunduppdrag från staten där kommunerna har mindre möjlighet att påverka. Det styrda behovet är gemensamt för samtliga operativa myndigheter. Här styrs tillsynen av staten i lagstiftning och tillsynsbehovet ska täckas i tillsynsplanen i form av årliga tillsynsaktiviteter. Behovet planeras med stöd

av tillsynsvägledning från de centrala myndigheterna Naturvårdsverket, Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen, Strålskyddsmyndigheten, läkemedelsverket och Jordbruksverket. Inom livsmedelsområdet planeras behovet med stöd av vägledning från Livsmedelsverket.

Händelsestyrd tid

Tiden i denna kategori benämns som händelsestyrd eftersom det inte i förväg går att planera precis när eller i vilken omfattning behovet kommer uppstå. Händelsestyrd tid omfattar ärenden som kommer in till myndigheten som måste hanteras så som ansökningar, anmälningar, klagomål, olyckor, remisser, samråd, besvara myndigheter och media, frågor där vi ger rådgivning och stöd etcetera. Andra händelsestyrda händelser är de som upprättas av myndigheten själv utifrån vad som har skett när vi har varit ute på tillsyn, på verksamheter som listas under kategorierna "Styrd tid" och "Behovsprioriterad tid". Handläggningstid som sker utanför deras planerade tillsynstid. Det kan vara polisanmälningar, beslut om miljöstraffavgifter, klagomål, uppföljande tillsyn på verksamheter etc. Här hamnar även den tid som läggs på motioner från kommunens politiker och deltagandet på tingsrättsförhandlingar.

Behovet uppskattas utifrån tidigare erfarenheter med hjälp av ärendehanteringssystem, samt utifrån den planerade styrda och behovsprioriterade tillsynen då dessa till viss del påverkar den händelsestyrda tillsynen.

Behovsprioriterad tid

Behovsprioriterad tid omfattar den planerade tillsynen på verksamheter som inte är anmälningspliktiga inom miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (så kallade U respektive UH verksamheter). Denna kategori kan även omfatta nationella och regionala tillsynsprojekt, avloppsinventeringar/tillsyn, strandskyddstillsyn och annan tillsyn som omfattas av lagstiftning som nämnden har tillsyn över, exempelvis animaliska biprodukter (ABP) och strålskydd.

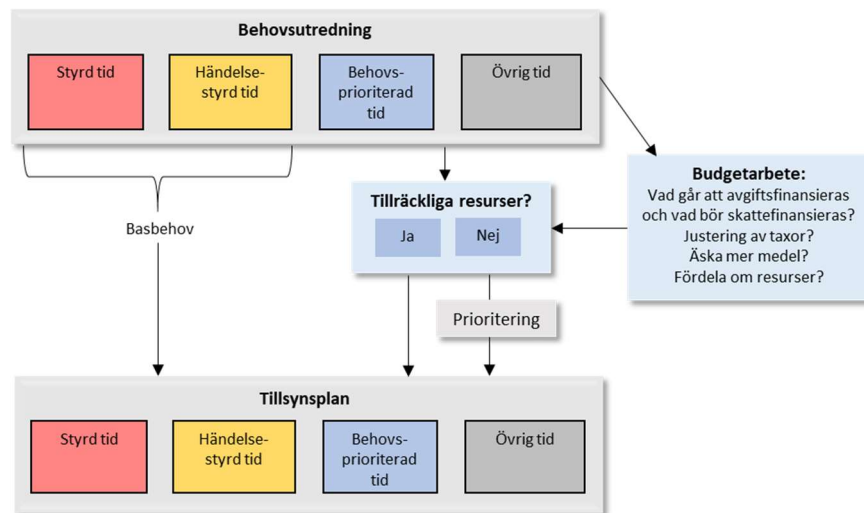
Staten anger behovet genom lagstiftning och vägledning från centrala myndigheter. Ansvarig nämnd planerar denna tillsyn utifrån lokala förutsättningar och fördelar tillsynsbehovet. Tillsynsfrekvensen för dessa verksamheter varierar och kan vara årlig (med årsavgift), återkommande, projektinriktad eller sporadisk (när behovet påkallas, till exempel tillsyn på byggarbetsplatser).

3.2 Förhållandet mellan behovsutredning, budgetarbete och tillsynsplan

De arbetsuppgifter som omfattas av kategorierna styrd tid och händelsestyrd tid utgör tillsynsmyndigheternas basbehov, till vilka myndigheten alltid måste kunna avsätta den mängd tid och resurser som behövs. Dessa delar förs över direkt till tillsynsplanen, se figur 4 nedan.

Om tillräckliga resurser finns kan även de fastställda behoven i kategorierna behovsprioriterad tid och övrig tid föras över direkt till tillsynsplanen. Vid resursbrist

kan det däremot bli nödvändigt att prioritera ned vissa arbetsuppgifter för perioden, det vill säga om de tillgängliga resurserna i den fastställda budgeten inte är tillräckliga för att tillgodose de identifierade behoven som fastställts i behovsutredningen. I det fallet har myndigheten valet att äska/tillsätta mer medel eller att göra nedprioriteringar. I de fall nedprioriteringar är nödvändiga ska konsekvenserna som detta medför beskrivas i tillsynsplanen.

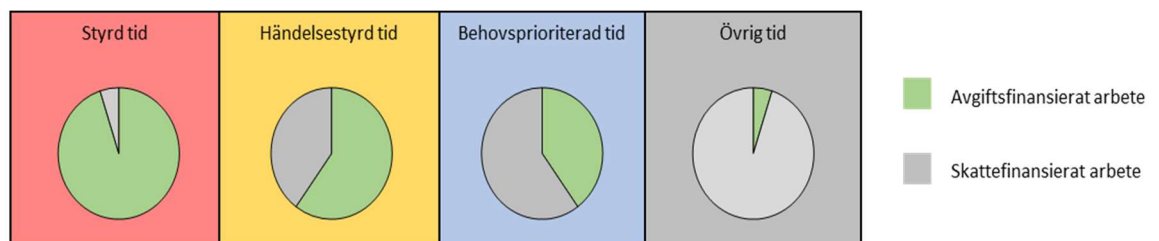
Figur 2. Förhållandet mellan behovsutredning, budgetarbete och tillsynsplan.

3.3 Finansiering av tillsyn

Myndighetens arbete finansieras både genom avgifter och skattemedel. Efter att behoven fastställts i behovsutredningen bedöms vad som går att avgiftsfinansiera och vad som bör skattefinansieras. Målsättningen är att så mycket arbete som möjligt ska avgiftsfinansieras. För det arbete där så inte är möjligt måste det skattefinansieras.

I Sverige gäller principen att "förorenaren betalar" och finns i en av EU:s regler, med innebörden att den som påverkar människans hälsa eller miljön ska betala myndighetens kostnader för tillsynen.

Den styrda tillsynen är i huvudsak avgiftsfinansierad medan den övriga tiden till övervägande del är skattefinansierad. Vad gäller de övriga två kategorierna kan det variera i hög grad beroende på hur behoven ser ut, se figur 5 nedan.

Figur 5. Exempel på fördelning mellan avgiftsfinansierad- och skattefinansierad tillsyn.

Det skattefinansierade arbetet kan exempelvis omfatta information och rådgivning till allmänhet och verksamhetsutövare, hantering av olyckor, remisser, planarbete, arbete med enkäter och rapportering till centrala/regionala myndigheter. En del skattefinansierad verksamhet kan finansieras via annan lagstiftning, till exempel vid deltagande i planarbetet, så att bygg- och miljönämndens kostnader läggs på den sökande via plan- och bygglagstiftningen.

En risk som uppstår när resurserna understiger behoven i för stor utsträckning är att myndigheten vid sin prioritering av den behovsprioriterade tillsynen kan tvingas lägga större fokus på den avgiftsfinansierade tillsynen för att klara en budget i balans trots att det inte alltid är där störst nytta för miljö och hälsa uppnås.

4 Resursbehov av övrig tid

4.1 Beskrivning av området

Övrig tid, är sådan tid som inte är direkt handläggningstid men som behövs för att verksamheten ska fungera. Det beskrivs närmare i avsnitt 3.1

4.1.1 Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Under perioden bedöms behovet inom kategorin "Övrig tid" att hålla sig inom schablonen på 600 timmar per heltid och år.

Bygg- och miljönämnden har höga ambitioner med utvecklingsarbetet. Vi står inför utmaningar som kräver nya arbetssätt och lösningar för att skapa värde för våra kunder. De senaste åren har stort fokus lagts på utveckling av verksamhetssystemet Ecos 2. Det finns fortsatt behov av utbildning och stöd för medarbetarna samt att det finns flera delar kvar att utveckla så att vi kan nyttja systemet fullt ut. Det är viktigt att fortsätta arbetet med att effektivisera vår verksamhet där arbetet med att digitalisera vår tillsyn kommer ha fortsatt fokus under 2027. Ett viktigt arbete är att öka graden av automatisering, till exempel automatiserade beslutsunderlag i tillstånd- och anmälningsärenden och integrerade e-tjänster.

För att kunna utveckla verksamheten och utföra tillsyn av god kvalitet behövs ändamålsenliga taxor för att få god ekonomisk hushållning. Under 2025 och 2026 sker en utredning och framtagande av behovsstyrd taxa inom miljöbalkens område, för att sedan gå upp till antagande i kommunfullmäktige under 2027. Taxearbetet är oftast tidskrävande men det är ett nödvändigt arbete och tid behöver avsättas för detta.

Vi står inför införande av e-arkiv vilket tillfälligt kommer öka det digitala arkivarbetet inom ca en 2 års period.

Under den kommande perioden behöver tid avsättas för fortsatt utveckling enheternas service och bemötande till Alingsåsarna, verksamhetsutövarna och andra som vi möter i vårt uppdrag, främst genom att vidareutveckla våra hemsidor och våra mallar för att ge tydligare information. Arbetet för ett gott näringslivsklimat kommer även fortsättningsvis att prioriteras.

4.1.2 Sammanställning av resursbehov – Övrig tid

Under den kommande treårsperioden är bedömningen att resursbehovet ryms inom 600 timmar per heltidsanställd tjänst.

Inom övrig tid ryms bland annat APT, avdelningsmöten, medarbetarsamtal, utvecklingsarbete som bland annat arbete mallar, hemsidor och processkartläggning.

5 Resursbehov - handläggningstid per verksamhetsområde

I detta avsnitt redovisas resursbedömningen per verksamhetsområde. Redovisningen är indelad i sju övergripande verksamhetsområden: miljöskydd, förorenade områden, hälsoskydd, små avlopp, livsmedel, naturvård samt administration. För varje område redovisas en beskrivning av verksamhetsområdet, en analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden, samt en sammanställning av resursbehovet.

Bedömningen av behovet görs utifrån de specifika förutsättningarna i kommunen för respektive verksamhetsområde, där följande faktorer tas hänsyn till:

- Antal tillsynsobjekt i kommunen.
- Status på mark, luft och vatten i kommunen i förhållande till uppsatta mål och åtgärdsprogram inom området.
- Uppföljning av utfört arbete (Det kan t.ex. vara något som låg med i förra årets planering som inte kunde utföras av någon anledning. Då ökar det på behovet för kommande period.).
- Mängd inkomna ärenden.
- Omfattning på myndighetssamverkan.
- Förändrade/nya lagar, förordningar, reglementen eller riktlinjer.
- Ett förändrat säkerhetsläge som medför arbete med krisberedskap och cyberhot.

5.1 Miljöskydd

5.1.1 Beskrivning av området

Miljöskydd omfattar tillsyn enligt kapitel 9 (exklusive hälsoskydd), 14 och 15 i miljöbalken.

Tillsynen syftar till att säkerställa en god miljö och att förebygga och begränsa utsläpp till mark, luft och vatten. Området är brett och omfattar bland annat tillsyn av miljöfarliga verksamheter, avfallshantering, dagvatten, kemiska produkter samt verksamheter inom vattenskyddsområden.

Inom området ingår tillsyn över verksamheter som omfattas av kapitel 9 i miljöbalken, det vill säga B-, C- och U-verksamheter. Tillsynen bedrivs genom planerad tillsyn, handläggning av anmälningar och andra prövningsärenden, remissyttranden i tillståndprocesser samt inspektioner vid klagomål eller tillbud. Den planerade tillsynen omfattar vanligtvis granskning av verksamheternas egenkontroll, hantering av kemikalier och avfall samt kontroll av utsläpp till vatten, luft och mark.

Kommunen ansvarar även för tillsyn över försäljning av kemiska produkter och bekämpningsmedel hos butiker och grossister, förutsatt att produkterna köpts från svenska leverantörer.

Inom området handläggs också olika ansökningar och anmälningar. Det kan exempelvis gälla start eller ändring av miljöfarlig verksamhet, användning av avfall för anläggningsändamål, spridning av bekämpningsmedel eller åtgärder inom vattenskyddsområden.

Vidare ingår granskning och registrering av inkomna kontrollrapporter för köldmedieanläggningar och cisterner. Myndigheten handlägger även anmälningar om installation samt registrerar skrotning av sådana anläggningar.

Arbetet inom området bidrar till flera av de nationella miljökvalitetsmålen, bland annat Giftfri miljö, Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Skyddande ozonskikt, Ingen övergödning, Grundvatten av god kvalitet samt God bebyggd miljö.

5.1.2 Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

I kommunen finns i nuläget cirka 105 miljöfarliga verksamheter som omfattas av planerad tillsyn och betalar tillsynsavgift i förskott. Den styrda tillsynen omfattar tillstånds- och anmälningspliktiga verksamheter enligt miljöbalken samt vissa avgiftsklassade U-verksamheter. Av verksamheterna i kommunen är 15 tillståndspliktiga B-verksamheter, 63 anmälningspliktiga C-verksamheter och 27 avgiftsklassade U-verksamheter.

Verksamheter inom den styrda tillsynen prioriteras högt och får regelbunden tillsyn. I gruppen ingår även verksamheter som enligt miljötillsynsförordningen klassas som industriutsläppsverksamheter (IED). I Alingsås finns en sådan verksamhet.

Inom den styrda tillsynen ingår även köldmedieanläggningar. Verksamheter med sådana anläggningar ska årligen lämna in kontrollrapporter som granskas av miljöenheten. I kommunen hanteras cirka 110 köldmedierapporter per år.

Nya regler i EU:s förordning om fluorerade växthusgaser innebär att flera olika köldmedier förbjuds framöver. Detta kommer leda till att flera aggregat behöver konverteras från nuvarande typ till en som är tillåten.

Händelsestyrd tid

Inom miljöskyddsområdet omfattar den händelsestyrda tillsynen bland annat handläggning av anmälningar och ansökningar om miljöfarlig verksamhet, klagomål, miljöolyckor samt ärenden om miljöstraffsavgifter, åtalsanmälningar och överklaganden. I den händelsestyrda tillsynen ingår även remisshantering, exempelvis i ärenden som rör prövning av miljöfarlig verksamhet, vattenverksamhet, bygglov och detaljplaner.

Vissa delar av den händelsestyrda tillsynen påverkas av omfattningen av den planerade, behovsprioriterade tillsynen av U-verksamheter. En ökad tillsyn kan leda till fler anmälningar, beslut om miljöstraffsavgifter, klassning av verksamheter samt överklaganden.

Regeringen har beställt en utredning med uppdrag att se över det miljörättsliga sanktionssystemet och hur bekämpningen av miljöbrottslighet kan stärkas. Utredningen föreslår en skärpt miljöstraffrätt och ett utökat sanktionssystem för miljöbrott och avfallsbrott. Om förslaget går igenom föreslås åtgärderna träda i kraft redan 1 juli 2026. Förslaget innebär att fler överträdelser förenas med en miljöstraffsavgift, vilket kommer innebära att kommunerna får hantera fler ärenden med miljöstraffsavgift.

I den händelsestyrda tiden ingår även deltagande som sakkunnig i olika skeden av detaljplanarbetet. Under det senaste året har arbetet med att utveckla samhällsbyggnadsprocessen över förvaltningsgränserna intensifierats. För verksamheten innebär detta bland annat att miljöskyddsfrågor, såsom dagvattenhantering, behöver hanteras tidigt i planprocessen. Detta medför ett ökat behov av deltagande och resurser.

Behovsprioriterad tid

Den behovsprioriterade tiden inom miljöskydd fördelas dels på tillsyn av U-verksamheter som inte är anmälningspliktiga, dels på annan tillsyn inom nämndens uppdrag som inte är kopplad till specifika objekt.

Enligt miljötillsynsförordningen ska tillsynsmyndigheten ha ett register över verksamheter som omfattas av tillsyn. Nämnden har i dagsläget ett register med cirka 526 U-verksamheter i kommunen, exklusive lantbruk. Det har gått några år sedan en inventering av mindre verksamheter genomfördes i kommunens

industriområden, och en ny inventering behöver därför planeras under perioden. Projektinriktad tillsyn kan bidra till ökad kunskap om U-verksamheterna i kommunen.

Till dess att en mer fullständig kartläggning av U-verksamheter finns på plats bedöms det finnas behov av regelbunden tillsyn av verksamheter inom vattenskyddsområden samt verksamheter som kan påverka ytvatten. Detta har koppling till miljökvalitetsmålen Levande sjöar och vattendrag och Grundvatten av god kvalitet samt till EU:s vattendirektiv. Tillsynen kan bedrivas i projektform där fokus varje år läggs på ett vattenskyddsområde och en ytvattenförekomst eller del av denna.

För att förbättra planeringen av tillsynen behöver verksamheterna riskbedömas och delas in i branscher enligt Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) metod för behovsstyrd taxa. Därefter kan lämpliga tillsynsintervall fastställas. Arbetet med att utreda en övergång till behovsstyrd taxa påbörjades under 2025 och målet är att en ny behovsprioriterad taxa ska träda ikraft från och med 1 januari 2028.

Under 2025 startade miljöenheten ett tillsynsprojekt kring Mellbyån i syfte att undersöka näringsläckage till vattendragen som bidrar till övergödning i Anten. Projektet omfattar tillsyn av miljöfarliga verksamheter inom avrinningsområdet, däribland lantbruk, verkstäder och det kommunala reningsverket i Sollebrunn. Bedömningen är att projektet kommer att fortsätta under perioden 2027–2029.

Det finns även behov av tillsyn inom områden som dagvatten, tillfälliga verksamheter eller åtgärder (till exempel bygg- och rivningsprojekt) samt hantering av animaliska biprodukter.

Därutöver finns behov av att delta i tillsynsprojekt inom prioriterade områden. Projekten kan samordnas av exempelvis Miljösamverkan, Kemikalieinspektionen eller Jordbruksverket och ger möjlighet till samverkan och kompetensutveckling.

Den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken för perioden 2026–2029 är fastställd. Området miljöskydd berörs av fokusområdena Avfall, Kemikalietillsyn och Miljöfarlig verksamhet, och dess tillhörande tillsynsprojekt som ska genomföras under perioden:

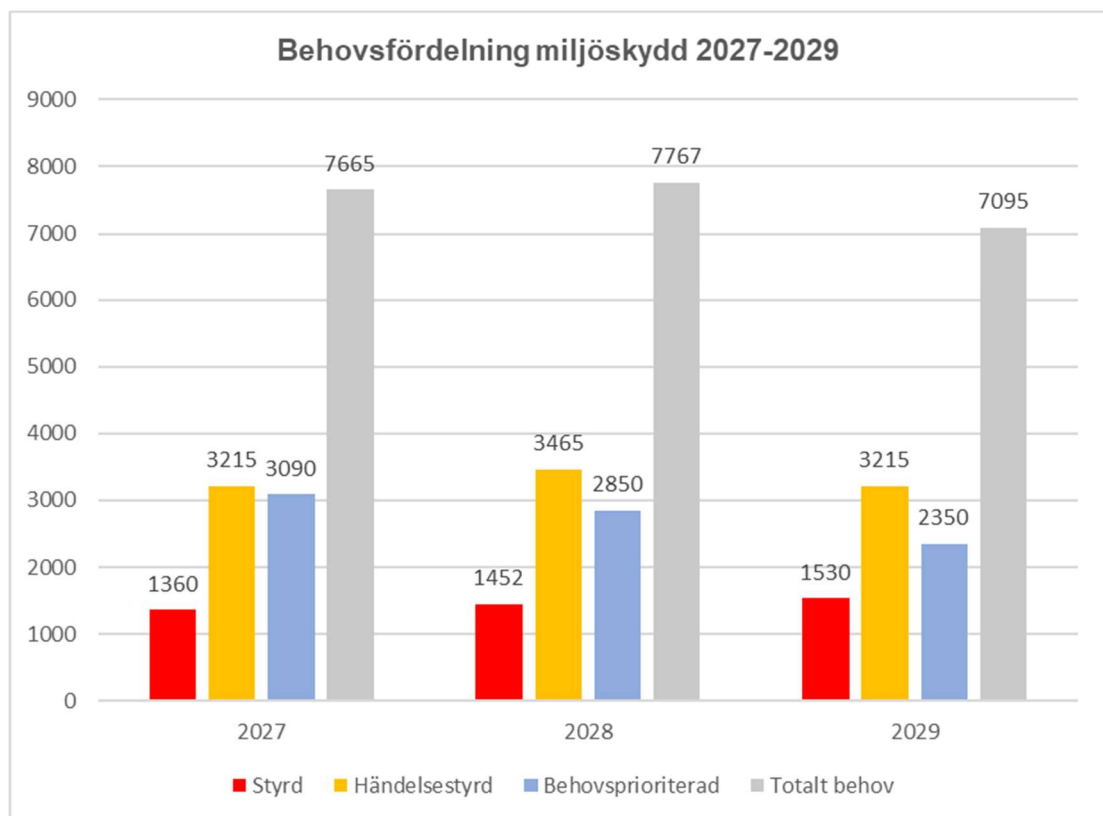
- Avfallshantering på bilskrotar (2028)
- Upptäcka illegal avfallshantering (2026–2027, 2029)
- Bygg- och rivningsavfall (2027, 2029)
- Återförsäljare - kemiska produkter och varor (2026, 2028)
- Återförsäljare - kosmetiska produkter (2027)
- Användning av biocidprodukter (2028–2029)
- Användning av PFAS (2027–2028)
- Avloppsledningsnät och dagvattenanordningar (2027)
- Konstgräsplaner och gummiytor (2026)

Det finns även behov av informationsinsatser riktade till verksamhetsutövare, exempelvis genom utskick, information på kommunens webbplats eller möten. Sådana insatser kan vara ett effektivt komplement till tillsyn när de bedöms ge större effekt än riktade tillsynsbesök hos enskilda verksamheter.

5.1.3 Sammanställning av resursbehov – miljöskydd

Årets utredning visar på ett behov av 7665 timmar det vill säga 7,7 årsarbetare (ÅA) för att uppfylla tillsynsbehovet inom miljöskydd 2027. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 6 nedan.

Resursbehovet för miljöskydd är detsamma för 2027 som det var för 2026. Skillnaden jämfört med föregående behovsutredning är att vi nu vet innehållet i den nationella tillsynsstrategin och kan göra en uppskattning av behovet av resurser fördelat över åren.

Figur 6. Figuren visar på resursbehovet för miljöskydd 2027–2029.

5.2 Förorenade område

5.2.1 Beskrivning av området

Förorenade områden omfattar tillsyn enligt kapitel 10 i miljöbalken. Tillsynen avser potentiella och konstaterade föroreningsskador i mark, grundvatten, ytvatten, sediment och byggnader. Förorenade områden kan utgöras av både mark- och vattenområden samt byggnader som innehåller hälso- och miljöfarliga ämnen.

Föroreningar kan ha uppkommit genom utsläpp från industrier, deponering av avfall, atmosfärisk deposition eller genom olyckshändelser som bränder och utsläpp. Föroreningar kan även finnas i byggnadsmaterial, till exempel fogmassor som innehåller PCB. Förorenade områden kan innebära risker för människors hälsa och miljön. Riskens storlek beror bland annat på typ av förorening, spridningsförutsättningar och hur området används.

Finansieringen av undersökningar och åtgärder utgår från miljöbalkens grundprincip att förorenaren betalar (Polluter Pays Principle, PPP). Det innebär att den verksamhetsutövare som orsakat föroreningen ansvarar för att bekosta nödvändiga undersökningar och åtgärder. Tillsynsmyndigheten behöver därför först utreda om det finns en ansvarig verksamhetsutövare som kraven kan riktas mot. Ansvarsutredningar kan vara omfattande. Om ingen ansvarig kan identifieras behöver inventering och utredning i vissa fall finansieras av kommunen. När inventering har genomförts kan kommuner och andra myndigheter i vissa fall söka statliga bidrag från Naturvårdsverket för fortsatta utredningar och åtgärder.

Arbetet med att identifiera, undersöka och åtgärda förorenade områden är en viktig del i arbetet med att minska riskerna för att människor och miljö exponeras för farliga ämnen. Det nationella målet är att förorenade områden ska vara åtgärdade i sådan utsträckning att de inte utgör någon risk för människors hälsa eller miljön. Särskilt prioriterade är områden med hög risk.

Naturvårdsverket ska under perioden 2025–2027 utveckla och stärka den nationella samordningen och tillsynsvägledningen för hantering av PFAS-förorenade områden. Arbetet omfattar bland annat att, i dialog med länsstyrelserna, utveckla kartläggningen av PFAS-förorenade områden. Detta innebär ökade krav på kommunerna att inventera områden samt ställa krav på undersökningar och åtgärder.

Förorenade områden är en precisering inom Sveriges miljö kvalitetsmål Giftfri miljö. Målsättningen är att förorenade områden ska vara åtgärdade i sådan omfattning att de inte utgör ett hot mot människors hälsa eller miljön. Samtliga områden med hög risk ska vara åtgärdade senast år 2050.

Bygg- och miljönämnden beslutade den 18 februari 2025 om en reviderad handlingsplan för förorenade områden i Alingsås kommun. Handlingsplanen anger följande prioriteringar:

- Objekt i riskklass 1 och 2 ska prioriteras för fortsatta utredningar och vid behov åtgärder.
- Objekt i branschklass 1 och 2 som ännu inte inventerats ska prioriteras för inventering enligt MIFO fas 1 och 2.
- PFAS-förorenade objekt ska prioriteras för vidare utredningar och krav på åtgärder.

Resursbehovet för tillsyn av förorenade områden kan i huvudsak delas in i tre delar: egeninitierad tillsyn av prioriterade objekt, tillsyn av objekt som ännu inte inventerats samt händelsestyrd tillsyn. Därutöver tillkommer resursbehov för administration och eventuella tillsynsprojekt.

Vägledande miljö kvalitetsmål för området är Giffri miljö.

5.2.2 Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

Styrd tid förekommer inte inom området utan tillsynsbehovet är främst händelsestyrt och behovsprioriterat.

Händelsestyrd tid

Inom området ingår handläggning av anmälningsärenden som rör påträffade föroreningar samt avhjälpandeåtgärder, såsom sanering. Dessa ärenden kan variera avsevärt i omfattning och komplexitet, vilket innebär att det är svårt att göra en långsiktig och exakt resursbedömning flera år i förväg. Det är dock av stor vikt att tillsyn bedrivs i dessa ärenden samt att genomförda åtgärder följs upp för att säkerställa att de får avsedd effekt.

Hantering av schaktmassor utgör en händelsestyrd del av verksamheten, då sådana massor ofta innehåller föroreningar. Inkommande ärenden kan exempelvis avse anmälningar om användning av avfall för anläggningsändamål eller klagomål där schaktmassor har använts på ett olämpligt eller otillåtet sätt. Ett förebyggande tillsynsarbete är viktigt för att motverka att förorenade schaktmassor sprids okontrollerat i miljön. Det förekommer även fall av illegal och organiserad avfallshantering kopplad till schaktmassor, vilket ställer särskilda krav på tillsyn och uppföljning.

Antalet ärenden som rör sanktioner och misstänkta miljöbrott bedöms kunna öka under kommande år. Detta beror dels på att fler överträdelser omfattas av miljöstraffsavgifter, dels på att en mer utvecklad och systematisk tillsyn kan leda till att fler överträdelser upptäcks. En effektiv tillsyn inom området är viktig för att motverka illegal hantering av avfall och för att bidra till en sund konkurrens inom branschen.

Inom området hanteras även andra typer av händelsestyrda ärenden, såsom klagomål samt tillbud eller olyckshändelser där en föroreningskada kan ha uppstått och behöver utredas och vid behov åtgärdas.

Verksamheten omfattar även hantering av remisser i samband med bygg- och rivningslov samt planärenden. Remisshanteringen leder ofta till att nya tillsynsärenden behöver initieras.

I den händelsestyrda tiden ingår även deltagande som sakkunnig i olika skeden av detaljplanearbetet. Under det senaste året har ett omfattande arbete genomförts för att utveckla samhällsbyggnadsprocessen över förvaltningsgränserna. För verksamheten innebär detta bland annat att frågor om förorenad mark i större utsträckning behöver identifieras och hanteras i ett tidigt skede av planeringsprocessen.

Behovsprioriterad tid

Tillsynen av förorenade områden utgår från det nationella miljökvalitetsmålet Giffri miljö. Arbetet med att identifiera, utreda och åtgärda förorenade områden sker enligt en etablerad metodik där områden först inventeras och riskklassas för att därefter prioriteras utifrån bedömd risk.

De områden som bedöms innebära störst risk prioriteras för vidare undersökningar. Om föroreningar konstateras genomförs successivt mer fördjupade utredningar i syfte att klarlägga föroreningarnas omfattning och behovet av åtgärder. Utredningsarbetet övergår därefter i planering av åtgärder, följt av genomförande och uppföljning. Allt eftersom arbetet fortsätter så kommer man framåt och tar nästa prioriterade riskklass.

Utredning av förorenade områden samt bedömning av lämpliga åtgärder är ofta komplexa och tidskrävande processer som kan sträcka sig över flera år. För att nå uppsatta miljömål behöver takten i arbetet med identifiering, utredning och åtgärdande av förorenade områden öka.

I Alingsås kommun finns cirka 200 kända förorenade områden. Av dessa har 18 områden utretts och åtgärdats. Ett antal områden har inventerats enligt MIFO (Metodik för inventering av förorenade områden). Av dessa tillhör 17 områden riskklass 1 eller 2, vilket innebär mycket stor respektive stor risk, medan 22 områden tillhör riskklass 3 eller 4.

Utöver dessa finns ytterligare 133 kända områden som hittills endast har branschklassats. Dessa områden behöver inventeras och riskklassas enligt MIFO-metodiken.

I behovsutredningen för perioden 2027–2029 redovisas resursbehovet för att dels arbeta vidare med redan identifierade och konstaterade förorenade områden, dels genomföra inventering och utredning av områden som ännu inte har riskklassats.

Kunskap om förekomsten av förorenade områden är även en viktig förutsättning för en effektiv och rättssäker samhällsbyggnadsprocess. Det är därför prioriterat att

avsätta resurser för att utreda och vid behov åtgärda identifierade förorenade områden.

I den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken för perioden 2026–2029 berörs området förorenade områden av fokusområdena Avfall och Förorenade områden, och dess tillhörande tillsynsprojekt som ska genomföras under perioden:

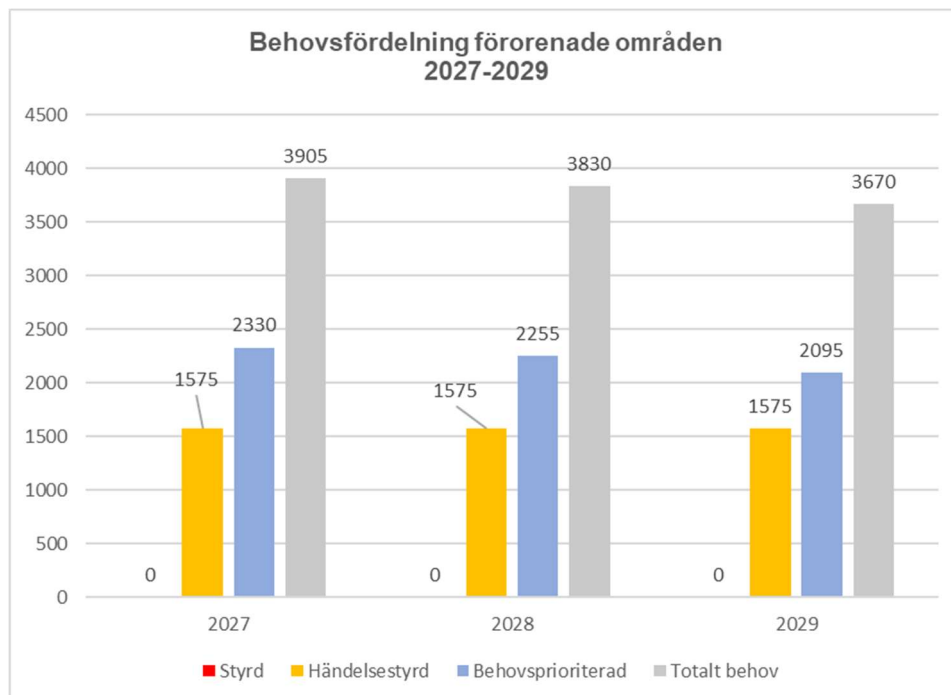
- Masshantering i anläggningsändamål (2027, 2028)
- Prioriterade förorenade områden (2026–2029)
- PFAS-förorenade brandövningsplatser (2026–2027)

5.2.3 Sammanställning av resursbehov - förorenade områden

Den uppskattade tiden inom förorenade områden ligger på totalt 3905 timmar. Vilket motsvarar på ett behov av 3,9 årsarbetare (ÅA) för att uppfylla tillsynsbehovet inom området. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 7 nedan.

Den största ökningen jämfört med föregående behovsutredning är att takten för att åtgärda de mest prioriterade objekten behöver öka för att kunna nå miljökvalitetsmålet att samtliga områden med hög risk ska vara åtgärdade senast år 2050.

En annan skillnad är att tiden för att hantera massärenden tidigare har legat under miljöskydd men har nu flyttats över till förorenade områden, eftersom massor många gånger är förorenade.

Figur 7. En figur som visar på resursbehov för förorenade områden 2027–2029.

5.3 Hälsoskydd

5.3.1 Beskrivning av området

Detta avsnitt omfattar den hälsoskyddstillsyn som utgår från kapitel 9 i miljöbalken samt andra lagar såsom Smittskyddslagen, Strålskyddslagen och Lagen om tobak och liknande produkter.

Hälsoskyddstillsynen syftar till att skydda människors hälsa i bostäder, offentliga eller allmänna lokaler och lokaler där människor får vård eller behandling, samt smittskydd. Nämndens ansvar är att undanröja och förebygga olägenheter.

Tillsynsobjekten delas in i anmälningsskyldiga (H) och icke anmälningsskyldiga (UH) verksamheter.

Anmälningsskyldiga verksamheter (H) är:

- Skärande och stickande hygieniska behandlingar med risk för smitta
- Bassängbad som är tillgängliga för allmänheten och för större sällskap
- Förskolor, skolor, fritidshem och gymnasier
- Kosmetiskt solarium som upplåts till allmänheten

Enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska kommunen ägna särskild uppmärksamhet åt:

- Byggnader som innehåller en eller flera bostäder och tillhörande utrymmen
- Lokaler för undervisning, vård eller annat omhändertagande
- Samlingslokaler där många människor brukar samlas
- Hotell, pensionat och liknande lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds tillfällig bostad
- Idrottsanläggningar, campinganläggningar, badanläggningar, strandbad och andra liknande anläggningar som är upplåtna för allmänheten eller som annars utnyttjas av många människor
- Lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds hygienisk behandling
- Lokaler för förvaring av djur

Andra verksamheter som omfattas av hälsoskyddstillsynen är:

- Evenemang med höga ljudnivåer; t.ex. konserter, festivaler, föreställningar
- Strandbad

Verksamheter som inte är anmälningsskyldiga omfattas av behovsprioriterad tillsyn och händelsestyrd tillsyn.

Utöver att hantera anmälningar och bedriva tillsyn ingår även att kontrollera att fastighetsägarna genom mätningar säkerställt att hyresgäster inte riskerar att utsättas för höga radonhalter. Senast 2020 skulle hela fastighetsbeståndet av flerbostadshus med lägenhetsuthyrning samt villor som hyrs ut vara undersökta.

Mätningar ska göras i olika representativa lägenheter i fastigheterna. Radonhalten får inte överstiga 200 Bq/m³ efter 2020. Hittills har cirka 85 procent av flerbostadshusen uppnått den rekommenderade nivån. Cirka 50 flerbostadshus följs upp per år. Lagen omfattar alla bostäder men tillsynen av småhus med en till två bostäder görs främst som informationskampanjer.

Smittskydd

Smittskyddsarbetet ska förhindra spridning av främst samhällsfarliga sjukdomar och regleras i Smittskyddslagen. Miljöförvaltningen arbetar för att förhindra objektburen smitta i sitt tillsynsarbete. Objektburen smitta är alla sjukdomar som kan spridas mellan objekt och människa. Alla typer av objekt och djur ingår i begreppet, till exempel ventilationsanläggningar, vattenanläggningar utomhus eller inne i fastigheter och andra vatteninstallationer, vilda djur, skadedjur och sällskapsdjur.

Arbetet med smittskydd innebär också mycket annat inom flera av kommunens tillsynsområden enligt miljöbalken. Några exempel är att vid handläggning av enskilda avlopp ställs krav för att minska risk för läckage av smittämnen till grundvatten och brunnar, och vid planerad tillsyn på förskolor ställs krav på rutiner för hygien. Vid en pandemi kan tillfälliga regler införas för att till exempel minska trängsel eller på olika sätt minska smittspridningen. Tillsyn över dessa tillfälliga regler kan vara bygg- och miljönämndens ansvar.

Tobakslagen, rökfria miljöer

För att skydda människor för passiv rökning finns det miljöer där det enligt tobakslagen är förbjudet att röka. Syftet med lagen är också att hindra eller fördröja att barn och ungdomar börjar röka. Lagen om tobak och liknande produkter förbjuder rökning i vissa offentliga miljöer och lokaler dit allmänheten har tillträde. Det gäller till exempel lokaler för skol- och barnomsorg, hälso- och sjukvård, hotell, allmänna färdmedel och restauranger och caféer. Privatbostäder omfattas inte av rökförbudet. Rökförbudet omfattar även vissa allmänna platser utomhus: bland annat uteserveringar, entréer till rökfria lokaler, kollektivtrafikens områden utomhus, inhägnade platser för idrott och lek. Rökförbudet omfattar även elektroniska cigaretter, örtprodukter för rökning med mera.

Vägledande miljö kvalitetsmål för området: Giffri miljö, Frisk luft, God bebyggd miljö, Säker strålmiljö.

5.3.2 Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

I den styrda tillsynen inom hälsoskydd ingår anmälningspliktiga verksamheter (H-verksamheter) såsom skolor, förskolor, bassängbad och hygieniska behandlingsverksamheter som innebär risk för blodsmitta eller annan smitta. Under styrd tid ingår även kosmetiska solarium, vilka är anmälningspliktiga enligt strålskyddslagen.

I kommunen finns i nuläget cirka 150 H-verksamheter som bygg- och miljönämnden har tillsynsansvaret för. Verksamheter inom styrd tillsyn har högsta prioritet och får tillsyn med täta intervall.

Kommunens folkmängd växer och med det behovet av offentlig och privat service. Ökad tillsyn förväntas för bostäder, skolor, förskolor, äldreomsorgslokaler samt olika former av service knutna till den växande folkmängden.

Händelsestyrd tid

Händelsestyrd tid omfattar bland annat hantering av ansökningar, anmälningar, klagomål, remisser, samt rådgivning och stöd. Även tid för överklagningsärenden, miljöskattavgifter och anmälan om brott enligt miljöbalken ingår i den händelsestyrda tillsynen. Specifikt inom hälsoskyddsområdet ingår bland annat handläggning av anmälan om nya lokaler och verksamheter, anmälan/klagomål om olägenhet för människors hälsa, anmälan eller ansökan utifrån lokala föreskrifter m.m. Här ingår även extra tillsyn som går utöver den normala planerade tillsynen och som har sin orsak i bristande efterlevnad av lagstiftningen.

En stor del av den händelsestyrda handläggningen inom hälsoskyddsområdet innefattar tid för klagomålsärenden i bostäder, handledning, samsyn samt omprioriteringar. Komplexa ärenden och byte av handläggare har påverkat behov av samsyn och bedömningar för samtliga arbetsområden inom hälsoskyddet. Det har också lett till att vissa arbetsuppgifter inte kunnat utföras i tid eller behövt prioriteras bort.

I den händelsestyrda tiden ryms också deltagande som sakkunnig i olika skeden av detaljplanearbetet. Det senaste året har det legat ett stort fokus på att utveckla samhällsbyggnadsprocessen över förvaltningsgränserna. För vår verksamhet innebär det bland annat att frågor som rör buller ska lyftas fram tidigt i processen, vilket ställer högre krav på deltagande och ett ökat behov av resurser.

Behovsprioriterad tid

Den behovsprioriterade tiden omfattar den planerade tillsynen på de ej anmälningspliktiga verksamheterna såsom tillfälliga boenden, vårdlokaler, gruppboenden, idrottslokaler, frisörer, massörer, strandbad, samlingslokaler med mera.

Under 2027 har livsmedels- och hälsaenheten tre huvudsakliga tillsynsområden i behovsprioriterad tid:

1. Nationella tillsynsstrategin:

Inom den nationella strategin (Naturvårdsverket) för tillsyn av miljöbalken finns förslag för åtta olika aktiviteter som ligger under hälsoskydds ansvarsområden. Vissa av dessa ingår redan helt eller delvis i den styrda tillsynen andra ligger inom behovsprioriterad tid.

2. Fortsatt tillsynskampanj för hygieniska verksamheter:

Den framgångsrika tillsynskampanjen som inleddes 2024 för att säkerställa god hygien i olika verksamheter kommer att fortsätta under 2027.

3. Fortsatt tillsynskampanj av fastighetsägarens egenkontroll:

Enheten kommer att fortsätta utföra platsbesök på utvalda fastigheter och granska fastighetsägares egenkontroll för att säkerställa att de uppfyller gällande krav.

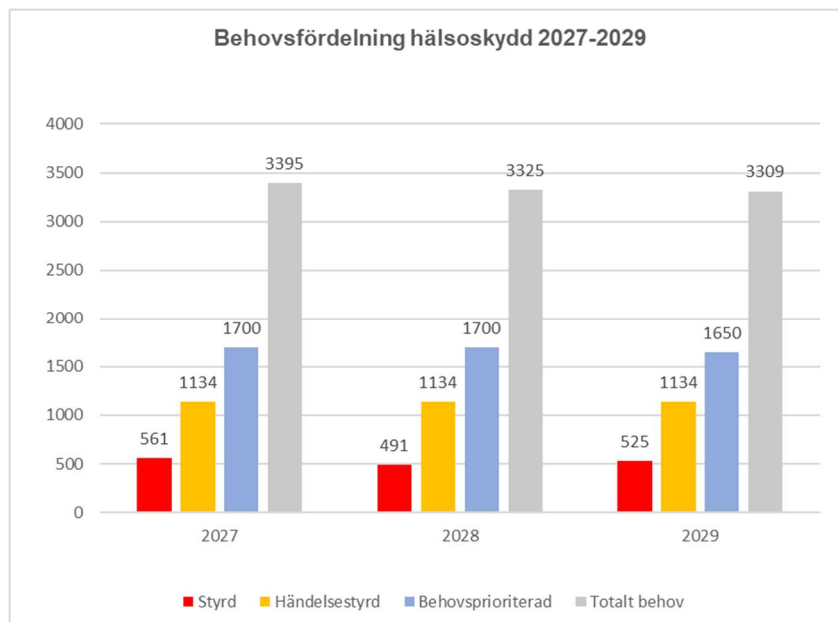
Strandskyddstillsyn

Alingsås kommun har cirka 54 mil strandlinje, och vissa områden är särskilt attraktiva och har därför en hög exploateringsgrad. Under 2024 och 2025 har inventeringsarbetet och strandskyddstillsyn prioriterats ned till följd av personalbrist.

Det är angeläget att återuppta inventeringsarbetet och strandskyddstillsyn under 2027. Felaktigheter som upptäcks långt i efterhand riskerar annars att leda till utdragna och resurskrävande processer för att hitta en lagenlig och proportionerlig lösning.

5.3.3 Sammanställning av resursbehov – hälsoskydd

Den uppskattade tiden för handläggning inom hälsoskydd ligger på 3395 timmar för år 2027, behovet är 3325 timmar år 2028 och 3309 timmar för år 2029. Vilket motsvarar på ett behov av cirka 3,4 årsarbetare år 2027 för att uppfylla tillsynsbehovet inom området på en treårsperiod. Bedömningen är att behovet av tillsyn och resurser inte skiljer sig nämnvärt under kommande treårsperiod.

Figur 8. Figuren visar resursbehovet för hälsoskydd 2027–2029.

5.4 Små avlopp

5.4.1 Beskrivning av området

Små avlopp är avloppsanläggningar som är dimensionerade för mindre än 25 personekvivalenter. Det finns också gemensamma avloppsanläggningar anlagda av samfällighetsföreningar dimensionerade för mellan 26 och 200 personekvivalenter. Avloppsanläggningar större än dessa ingår i avsnitt 5.1 Miljöskydd.

Inrättandet av små avloppsanläggningar kräver tillstånd enligt miljöbalken. Tillsynen omfattar alla små avlopp som finns i kommunen och den syftar bland annat till att minimera närsaltläckage, läckage av syreförbrukande ämnen och smittspridning.

Vägledande miljökvalitetsmål för området: Ingen övergödning

5.4.2 Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

Styrd tid förekommer inte inom området utan tillsynsbehovet är främst händelsestyrt och behovsprioriterat.

Händelsestyrd tid

Specifikt inom området för små avlopp ingår bland annat handläggning av avloppsansökningar, slamtömningsdispenser, förbud och klagomål. Här ingår även rådgivning vid fastighetsförsäljning och nyanläggning av avlopp.

Antalet tillsynsbesök påverkar inflödet av tillståndsansökningar och därmed behovet av resurser till handläggningen. Med en tillsynstakt på 300 anläggningar per år beräknar nämnden att det inkommer cirka 150 ansökningar om tillstånd till enskilda avlopp och att cirka 125 förelägganden om förbud behöver skrivas.

I den händelsestyrda tiden ingår även granskning av bygglovslistan.

Behovsprioriterad tid

Den behovsprioriterade tillsynen för små avlopp gäller inventering och tillsyn av enskilda avlopp och minireningsverk.

Alingsås kommun är en kommun med många små avlopp, cirka 4000 avloppsanläggningar dimensionerade för att klara upp till 25 personer (person-ekvivalenter, pe) och 8 större små avloppsanläggningar (samfällighetsföreningar för gemensamma avloppsanläggningar) dimensionerade för mellan 26 och 200 personer (pe).

Havs- och Vattenmyndigheten (HaV) har tidigare haft en rekommendation att kommunen bör ha ett tillsynsintervall på i genomsnitt tio år för enskilda avlopp. Vilket inneburit att behovet tidigare varit 430 tillsyner per år.

Under 2025 lanserade HaV en ny riskklassningsmodell som Alingsås kommun införde under årsskiftet 2025–2026. Med den nya riskklassningsmodellen är behovet att genomföra minst 600 tillsyner per år.

Den nya riskklassningen är i grova drag indelad enligt följande:

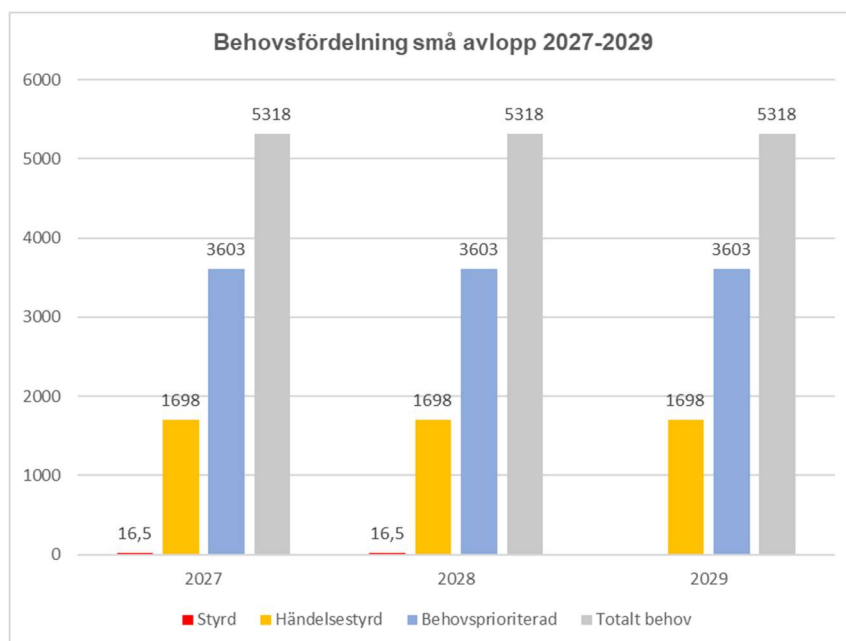
- Riskklass 1: Främst anläggningar utan WC utsläpp. Tillsynsintervall 16–20 år.
- Riskklass 2: Anläggningar med WC utsläpp i icke känsliga områden. Tillsynsintervall 11–15 år.
- Riskklass 3: Anläggningar med WC-utsläpp med stort skötselbehov i icke känsliga områden, tex minireningsverk. Tillsynsintervall 6–10 år.
- Riskklass 4: Anläggningar med WC-utsläpp med stort skötselbehov inom känsliga områden, tex minireningsverk. Tillsynsintervall 4–5 år.

Under behovsprioriterad tid finns även gamla ärenden som behöver följas upp. Dessa ärenden gäller framförallt bristfälliga avloppsanläggningar som ännu inte åtgärdats.

5.4.2 Sammanställning av resursbehov – små avlopp

Årets utredning visar på ett behov av 5318 timmar, vilket motsvarar cirka 5,3 årsarbetare för att uppfylla tillsynsbehovet inom området små avlopp 2027. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 9.

Skillnaden jämfört med föregående år är att den nya modellen med riskklassning visar på ett behov av att genomföra minst 600 tillsyner per år jämfört med tidigare 430 tillsyner årligen.

Figur 9. Figuren visar resursbehovet för små avlopp 2027–2029.

5.5 Livsmedel

5.5.1 Beskrivning av området

Livsmedelskontrollen är en central del av kommunens tillsynsuppdrag och syftar till att säkerställa att livsmedel som produceras, hanteras och säljs i kommunen är säkra för konsumenterna samt att lagstiftningens krav följs. Uppdraget omfattar både planerad och händelsestyrd kontroll av livsmedelsverksamheter samt rådgivning och information till företagare.

Livsmedelsföretag och livsmedel kontrolleras regelbundet. Kontrollen ska vara riskbaserad, ändamålsenlig och likvärdig för alla företag och organisationer.

Verksamheterna delas upp efter typ av livsmedel; dricksvatten, livsmedelstillverkning och livsmedelhantering. Denna uppdelning bygger på de krav som finns på årlig rapportering till livsmedelsverket.

Under de kommande åren förväntas livsmedelskontrollen påverkas av flera förändringar. Nya och uppdaterade lagkrav, fortsatt utveckling av digitala arbetssätt samt behov av kartläggningar och inventeringar för att identifiera verksamheter som ska omfattas av kontroll kan påverka både arbetssätt och resursbehov.

Samtidigt pågår en nationell översyn av hur livsmedelskontrollen ska organiseras i Sverige. Det finns förslag om att statliggöra kontrollen av livsmedelsverksamheter, vilket skulle innebära att ansvaret för kontrollen helt eller delvis flyttas från kommunerna till statlig nivå. En sådan reform skulle innebära en omfattande förändring av dagens system och kan få betydande konsekvenser för kommunernas ansvar, kompetensförsörjning och resursplanering. Redan under utrednings- och genomförandefasen kan osäkerheten kring framtida ansvar påverka kommunens möjligheter att planera långsiktigt för bemanning och utveckling av verksamheten. Detta innebär att förutsättningarna för livsmedelskontrollen kan komma att förändras väsentligt under den period som denna behovsutredning avser.

Nationella operativa mål: Aktuella mål för Alingsås tidsperioden 2026–2028 kommer presenteras i kontrollplanen.

5.5.2 Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

Den huvudsakliga kontrolltiden inom området livsmedel utgörs av styrd tid dvs. planerad kontroll på registrerade verksamheter. För de verksamheter som ska ha kontroll ska alla relevanta lagstiftningsområden kontrolleras inom en treårsperiod. Vid varje kontrolltillfälle görs en baskontroll, vilket innebär att man tittar på allmän hygien, säker hantering, temperaturkontroll och allergihantering. Denna kontroll utgör majoriteten av kontrollerna. Övriga lagstiftningsområden så som till exempel märkning, spårbarhet, provtagning, import, material i kontakt med livsmedel blir fördjupade kontroller som kan fördelas fritt över en treårsperiod. Viktiga nationella

mål så kallade operativa mål för livsmedelskontrollen hittar man även i den nationella planen för kontrollen i livsmedelskedjan (NKP). Detta kan göra att behovet att kan variera från år till år.

I kommunen finns i nuläget 368 livsmedelsverksamheter (15 stycken dricksvatten, 12 tidigare led, 1 huvudkontor, 1 kontaktmaterial verksamhet och 339 sista led) som bygg- och miljönämnden har kontrollansvaret för.

Samtliga livsmedelsverksamheter har tilldelats en kontrollfrekvens per fem år. Antalet kontroller varierar beroende på verksamhet, från en kontroll vart femte år till fyra kontroller varje år. Verksamheterna debiteras för faktiskt nedlagd tid efter utförd planerad kontroll.

Händelsestyrd tid

Händelsestyrd tid omfattar bland annat hantering av anmälningar, klagomål, livsmedelsburna utbrott, remisser, samt rådgivning och stöd. Specifikt inom området för livsmedelskontrollen ingår bland annat handläggning av anmälan om registrering, RASFF, misstänkt matförgiftning, provtagning vid smittspårning, sanktionsbeslut, kontroll av nya registrerade verksamheter m.m. Här ingår även uppföljande kontroll som går utöver den normala planerade kontrollen och som har sin orsak i bristande efterlevnad av lagstiftningen.

I den händelsestyrda livsmedelskontrollen ingår bevakning av det EU-gemensamma systemet för kommunikation av RASFF meddelanden (Rapid Alert System for Food and Feed). Systemet är webbaserat och används för att snabbt få bort livsmedel från marknaden som på olika sätt kan vara skadliga för människors hälsa. Livsmedelsverkets krav är att kommunerna ska bevaka systemet varje vardag. När en varning kommer ska kommunen skyndsamt informera berörda livsmedelsföretag och se till att företagen följer livsmedelslagen, stoppar livsmedlet och informerar konsumenter och berörda företag. I enlighet med utfallet hittills beräknas tidsåtgången för RASFF till cirka 40 timmar per år.

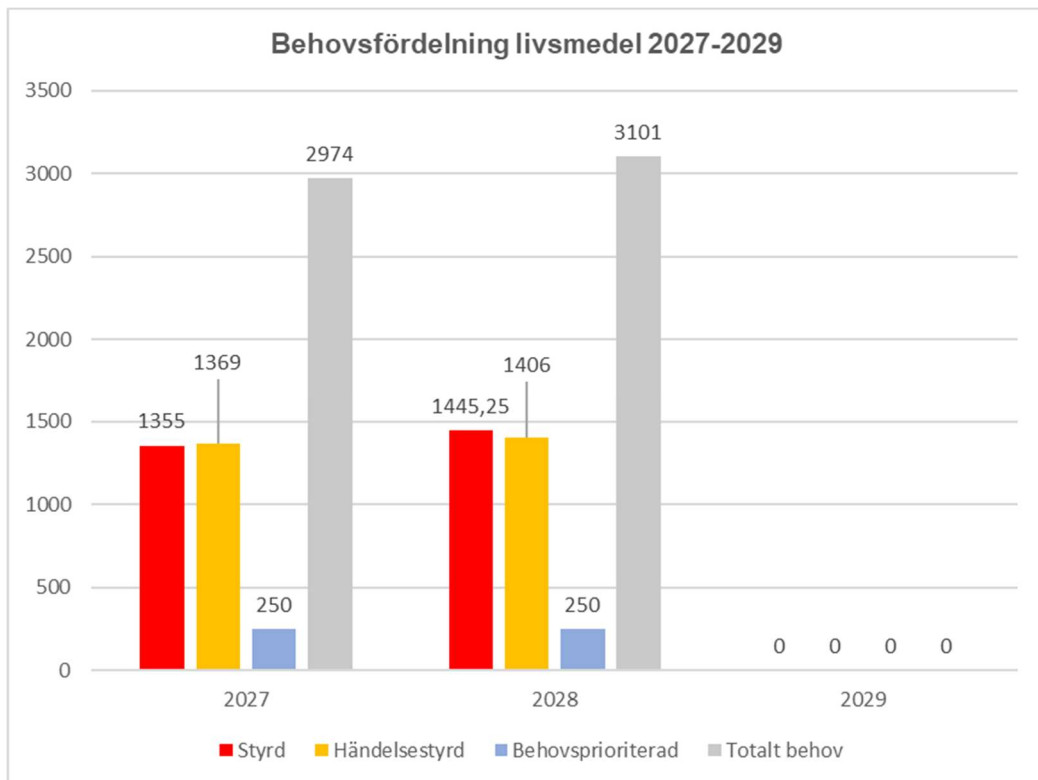
Behovsprioriterad tid

Under kommande tidsperiod finns ett behov att medverka i Miljösamverkans gemensam framtagna projekt för att arbeta mot likvärdig kontroll i länet.

5.5.3 Sammanställning av resursbehov – livsmedel

Årets utredning visar att behovet av personal ligger kvar i 3,0 årsarbetskrafter.

Bedömningen är att behovet av tillsyn och resurser inte förväntas förändras nämnvärt under 2028. Samtidigt pågår ett nationellt arbete med förslag om att statliggöra kontrollen av livsmedelsverksamheter. Om en sådan förändring genomförs kan det innebära att förutsättningarna för kommunens livsmedelskontroll förändras väsentligt. Mot bakgrund av detta är det i nuläget svårt att göra en tillförlitlig bedömning av resursbehovet för 2029.

Figur 10. Figuren visar resursbehovet för livsmedel 2027–2029.

5.6 Naturvård och skyddade områden

5.6.1 Beskrivning av området

Detta avsnitt omfattar framför allt den tillsyn som utgår från kapitel 7 i miljöbalken.

Naturvårdsarbetet syftar till att skydda och vårda naturen samt bevara den biologiska mångfalden. Nämndens ansvar omfattar bland annat tillsyn av kommunens skyddade områden, yttranden i bygglovs- och strandskyddsärenden samt bevakning av naturvårdsfrågor i planerings- och exploateringsprocesser.

Arbetet innefattar även deltagande i kommunens samhällsstrategiska arbete, medverkan i interna och externa nätverk, inventering av skyddade arter samt genomförande av olika naturvårdsprojekt.

Kommunekologen utgör ett stöd för hela kommunens organisation och arbetar därför inte enbart på uppdrag av bygg- och miljönämnden.

Arbetet inom området bidrar till flera nationella miljökvalitetsmål, bland annat Ett rikt växt- och djurliv, Levande sjöar och vattendrag, Bara naturlig försurning, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap samt Grundvatten av god kvalitet.

5.6.2 Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

Styrd tid förekommer inte inom området för naturvård.

Händelsestyrd tid

Kommunekologen hanterar och samordnar inkommande remisser och enkäter av olika slag. Inom naturvårdsområdet ingår bland annat att yttra sig över strandskyddsdispenser, förhandsbesked och bygglov samt att bevaka naturvårdsfrågor i planerings- och exploateringsprocesser. Syftet är att säkerställa att naturvärden beaktas och tydligt framgår som underlag vid beslut om planer, bygglov och strandskyddsdispenser.

Kommunekologen handlägger även dispens- och tillståndsansökningar för åtgärder i de kommunala naturreservaten.

Naturvårdsfrågor berörs ofta i tillsyns- eller prövningsärenden som nämnden handlägger, som till exempel utökning av verksamheter eller påverkan av befintliga verksamheter på naturmiljön. Vid den typen av ärenden stöttar kommunekologen övriga handläggare.

I den händelsestyrda tiden ingår också att svara på frågor från allmänheten.

Kommunekologen deltar också i verksamhetsgruppen för Klimatanpassning och verksamhetsgruppen för Attraktivitet, goda livsmiljöer och rekreation.

Kommunekologen deltar aktivt i framtagandet av detaljplaner. Under åren 2026 till 2029 kommer arbetet med att revideras kommunens översiktsplan att pågå och kommunekologen kommer att vara en betydelsefull resurs i det arbetet.

Behovsprioriterad tid

Den behovsprioriterade tiden omfattar bland annat tillsyn av kommunens skyddade områden, informationsinsatser, deltagande i samhällsstrategiskt arbete, externa nätverk, inventeringar och övriga naturvårdsprojekt. Kommunekologen säkerställer en helhetssyn på hur kommunen kan växa samtidigt som grönområden, unika naturmiljöer och biologisk mångfald bevaras.

Alingsås kommun har fyra kommunala områdesskydd, tre naturreservat och ett kulturresevat. Bygg- och miljönämnden ansvarar för tillsynen så att områdena förvaltas enligt beslutade reservatsbestämmelser och skötselplaner. Skötselplaner revideras regelbundet. Tillsyn bidrar till stadsmiljöavdelningens arbete med skötsel och förvaltning av reservaten. I dagsläget finns det ett särskilt behov av tillsyn och revidering av Hjortmarka naturreservat.

Vid exploatering av nya områden måste hänsyn tas till skyddade djur- och växtarter. Det är viktigt att bygga upp kunskap om deras förekomst, habitat och beteende samt att beakta dessa aspekter tidigt i planeringsprocessen, både för att skydda arterna och för att undvika kostsamma förseningar. Vissa arter har redan inventerats, men många återstår, vilket gör nya inventeringar och återinventeringar nödvändiga för framtida handläggning.

För att främja natur- och vattenvårdsåtgärder används ofta projektform. Förstudier och projekt kan delvis finansieras med externa medel, exempelvis EU-fonder samt nationella bidrag som LONA (Naturvårdsverkets lokala naturvårdssatsning) och LOVA (Havs- och vattenmyndighetens lokala vattenvårdsprojekt). En ny kommunekologtjänst kan delvis finansieras genom dessa bidrag.

På kommunövergripande nivå pågår arbete med att utveckla hur naturvårdsfrågor bäst ska hanteras, bland annat genom naturvärdesinventeringar och uppdatering av naturvårdsprogrammet. Stadsmiljö-, stadsplanerings- och VA-avdelningarna har alla behov av stöd från kommunekologen i tidiga skeden av sina projekt.

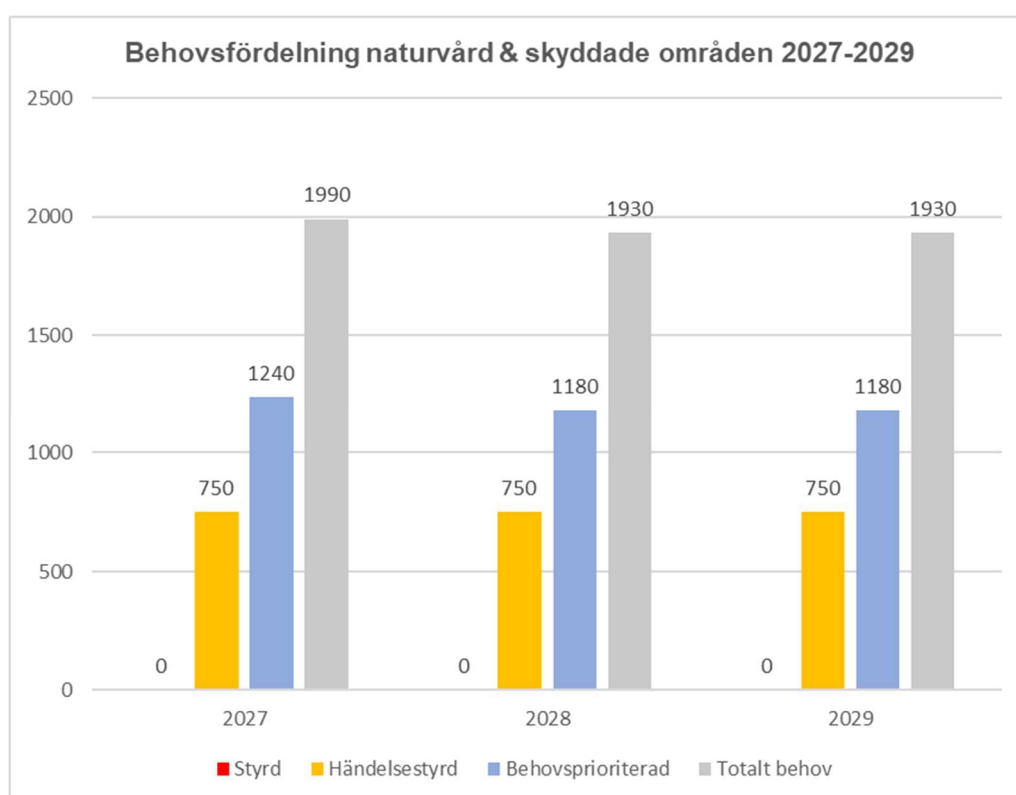
Det finns även ett ökat behov av kommunövergripande arbete med vattenfrågor, exempelvis uppföljning av åtgärdsprogram, miljökvalitetsnormer samt översvämnings- och skyfallsfrågor. Bedömningen är att en kommunekolog inte kan ansvara för både gröna och blå frågor, varför en separat resurs, exempelvis en vattenstrateg, bör ansvara för vattenfrågorna. Vattenfrågorna ingår därför inte i behovsutredningen.

Sammanställning av resursbehov – naturvård och skyddade områden

Årets utredning visar på ett behov av 1990 timmar vilket motsvarar 2 årsarbetare för att uppfylla behovet inom naturvård 2027–2029. Timmarna är uppdelade mellan kategorierna enligt figur 11.

Av de 2 årsarbetarna bedöms det att 0,7 årsarbetare behövs för myndighetsutövning och 1,3 årsarbetskrafter till övrig naturvård samt för stöd till andra avdelningar främst inom samhällsbyggnadsförvaltningen.

Den största skillnaden jämfört med föregående behovsutredning är att vi har plockat bort vattenfrågorna ifrån kommunekologtjänsten.

Figur 11. Figuren visar resursbehovet för naturvård 2027–2029.

5.7 Alkohol, tobak, tobaksfria nikotinprodukter och receptfria läkemedel

5.7.1 Beskrivning av området

Alkohollagen, lagen om tobaksfria nikotinprodukter och lagen om tobak och liknande produkter är sociala skyddslagstiftningar. Inom ramen för dessa är Bygg- och miljönämndens uppdrag att utreda ansökningar om serverings- och försäljningstillstånd, bedriva inre- och yttre tillsyn, kontrollköp, samt tillhandahålla rådgivning, information och viss utbildning.

Tillsynen ska bidra till att:

- begränsa alkoholens och tobakens skadeverkningar
- skydda barn och unga
- säkerställa att lagstiftningen följs
- upprätthålla en sund konkurrens mellan verksamhetsutövare

Nämnden har även ansvar att bedriva tillsyn inom ramen för lag om handel med vissa receptfria läkemedel.

Vägledande folkhälsomål för området: Levnadsvanor

5.7.2 Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

Alkohol

Servering av spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker får endast ske av den som meddelats serveringstillstånd. I kommunen finns i dagsläget 35 verksamheter med stadigvarande serveringstillstånd.

Av alkohollagen framgår att servering endast får ske i sådan omfattning och i sådana former att skador eller brister i ordning och nykterhet på serveringsställena inte uppstår. Som ett särskilt skydd för ungdomar finns även åldersgränser angivna i lagen. De förutsättningar som gäller för att få serveringstillstånd ska vara uppfyllda även efter att tillstånd meddelats. Ovanstående principer ligger till grund för kommunens tillsynsarbete riktad mot innehavare av serveringstillstånd.

Tillsynen består av förebyggande tillsyn, samt inre och yttre tillsyn. Syftet med den förebyggande tillsynen är att informera och göra tillståndshavaren uppmärksam på de krav som alkohollagen ställer så att brister i verksamheten inte uppstår. Inre tillsyn innebär att kommunen arbetar med att granska om den som har serveringstillstånd fortfarande uppfyller alkohollagens krav på personlig och ekonomisk lämplighet. Granskning sker ofta med hjälp av andra myndigheter som

t.ex. Polismyndigheten, Skatteverket och Kronofogden. Inre tillsynsarbete innefattar också granskning av restaurangrapporter och marknadsföring.

Den yttre tillsynen innebär en kontroll av att restaurangens alkoholservering sker i enlighet med dess tillstånd och inte sker i strid mot gällande lag i övrigt. Tillsynen sker under pågående verksamhet och kan vara tillsammans med andra myndigheter.

För att förhindra försäljning till minderåriga kan även kontrollköp göras. All tillsyn enligt alkohollagen görs oanmäld. Restaurangtillsyner görs företrädesvis kvällstid.

Tobak, tobaksfria nikotinprodukter och receptfria läkemedel

Inom kommunens ansvar finns i dagsläget 23 verksamheter som har tobaksförsäljningstillstånd. Mot bakgrund av de nu aktuella ansökningsärendena är bedömningen att antalet tobaksförsäljningstillstånd kommer att ligga på ungefär samma under år 2027.

I dagsläget finns det 8 verksamheter som anmält försäljning av e-cigarett och påfyllningsbehållare och 15 verksamheter som anmält försäljning av tobaksfria nikotinprodukter. Antalet försäljningsställen med receptfria läkemedel uppgår idag till 14 stycken.

Samtliga verksamhetsutövare inom lagområdena kommer att få minst ett tillsynsbesök under år 2027. All tillsyn inom lagområdena utförs oanmäld, både dagtid och kvällar. För att förhindra försäljning till minderåriga kan även kontrollköp göras hos samtliga verksamheter av samtliga produkter (tobak, tobaksfria nikotinprodukter och receptfria läkemedel).

Händelsestyrd tid

Merparten av den händelsestyrda tiden läggs på utredning av inkomna ansökningar om serveringstillstånd och tobaksförsäljningstillstånd, samt på förändringar i gällande tillstånd och tillståndshavande bolag. Antalet stadigvarande serveringstillstånd ligger relativt konstant över tid och bedömningen är att detta även kommer att gälla de verksamheter som innehar tobaksförsäljningstillstånd under den aktuella perioden. Inom ramen för den händelsestyrda tiden ligger även arbetet med överklagade beslut. Resursbehovet för grunduppdraget inom rådgivning och information bedöms under perioden ligga kvar på samma nivå som idag.

Behovsprioriterad tid

Den behovsprioriterade tiden inom tillsynen används i första hand till insatser som stärker det förebyggande arbetet och bidrar till en mer effektiv och träffsäker tillsyn. En central del är inventering och kartläggning av verksamheter, vilket ger en aktuell bild av tillsynsobjekten och möjliggör en bättre riskbedömning. Detta skapar förutsättningar för att prioritera rätt insatser och rikta tillsynen dit den gör störst nytta.

Vidare läggs tid på informationsinsatser, såsom utskick och informationsmöten inom konceptet Lätt & Rätt. Dessa syftar till att öka kunskapen hos verksamhetsutövare om gällande regelverk och därigenom förebygga brister innan de uppstår. Erfarenheten visar att tidiga och tydliga informationsinsatser ofta leder till högre regelefterlevnad och minskat behov av ingripande åtgärder.

Myndighetssamverkan, både internt inom kommunen och externt med aktörer som polis och andra myndigheter, utgör också en viktig del av den behovsprioriterade tiden. Genom samordnade insatser och informationsutbyte stärks tillsynens genomslag och möjligheten att hantera komplexa ärenden ökar.

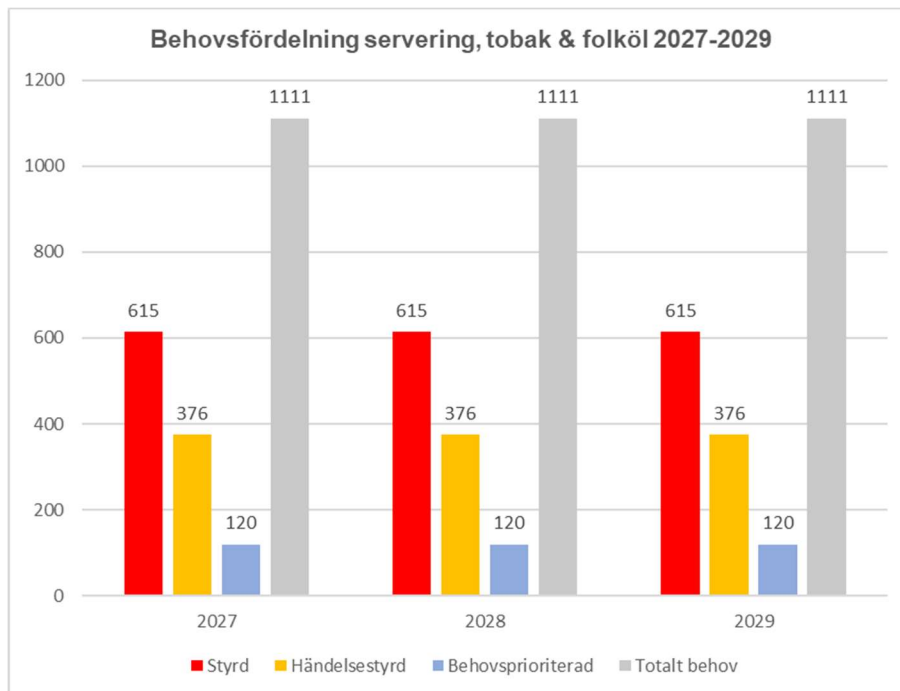
Slutligen prioriteras arbete med ansvarsfull alkoholservering, vilket är en etablerad metod för att minska alkoholrelaterade skador och ordningsproblem. Genom utbildning och dialog med serveringspersonal och krögare bidrar denna insats till en tryggare krogmiljö och en mer hållbar efterlevnad av alkohollagstiftningen.

5.7.3 Sammanställning av resursbehov – Alkohol, tobak och receptfria läkemedel

Årets utredning visar på ett behov av cirka 1111 timmar för år 2027 till år 2029. Vilket motsvarar på ett behov av cirka 1 årsarbetare för att uppfylla tillsynsbehovet inom enhetens uppdrag på en treårsperiod.

Behovet av tillsyn kan komma att förändras beroende på utfallet av den proposition om ändringar i alkohollagen som planeras att behandlas under 2026. Den föreslagna förändringen, där kravet på matservering tas bort, kan innebära en ökad risk för högre alkoholkonsumtion i serveringsmiljöer. Detta kan i sin tur leda till fler situationer med berusade gäster och ökade ordningsproblem.

Mot denna bakgrund kan behovet av yttre tillsyn komma att öka, särskilt för att kontrollera hur verksamhetsutövare arbetar med att motverka överservering och säkerställa att alkohollagens krav på ordning och nykterhet efterlevs. Det kan även bli aktuellt med utökad dialog och uppföljning kring rutiner för ansvarsfull alkoholservering.

Figur 12. Figuren visar resursbehovet för alkohol, tobak, folköl och receptfria läkemedel 2027–2029.

5.8 Myndighetenssamverkan

Bygg- och miljönämnden i Alingsås kommun har under den senaste åren intensifierat sina insatser för att motverka oseriösa verksamheter och skapa ett tryggare samhälle. Genom ett fördjupat samarbete mellan olika myndigheter har kommunen kunnat vidta mer samordnade och effektiva åtgärder.

Myndighetssamverkans syfte är att genomföra en fördjupad tillsyn av verksamheter där det finns risk för oseriösa förhållanden, såsom fusk, brottslighet och otillåten verksamhet. Genom att samla expertis från olika förvaltningar och myndigheter har kommunen kunnat uppnå en mer heltäckande och effektiv tillsyn.

Styrd tid

Styrd tid förekommer inte inom myndighetenssamverkan. Behovet är främst händelsestyrt och behovsprioriterat.

Händelsestyrd tid

Händelsestyrd tid utgörs främst av inkommande begäran från andra verksamheter att delta vid eventuella inspektionstillfälle. Denna tid ingår i respektive verksamhetsområde ovan.

Behovsprioriterad tid

Under 2027 är fokus på branscher som illegala avfallshantering, hygieniska verksamheter, livsmedelsfusk och miljöfarliga verksamheter. Samverkan under 2027 innefattar gemensamma inspektionsbesök, informationsutbyte och utveckling av gemensamma arbetssätt och verktygslåda.

Myndighetssamverkan består främst av följande myndigheter/ förvaltningar:

- Samhällsbyggnadsförvaltningen (Bygglov, Miljöskydd, Livsmedel- och hälsa)
- Socialförvaltningen
- Kommunledningskontoret
- Polisen
- Gränspolisen
- Räddningstjänsten

Samverkan utökas vid behov till att omfatta även Skatteverket, Arbetsmiljöverket, Ekobrottsmyndigheten och Jämställhetsmyndigheten. Detta möjliggör en mer heltäckande tillsyn.

Genom att samordna insatserna kan kommunen uppnå följande mål:

- Ökad trygghet: Minskad förekomst av oseriösa verksamheter och en ökad känsla av trygghet bland medborgarna.
- Rättvis konkurrens: Stärkt konkurrenskraft för seriösa företag och minskad risk för oseriös konkurrens.
- Bättre skydd för miljön: Minskad miljöpåverkan från oseriösa verksamheter.

För att uppnå dessa mål behöver bygg- och miljönämnden tillsammans med de andra myndigheterna fortsätta utveckla gemensamma verktygslådor och rutiner för samverkan.

5.9 Övergripande arbete: Administration, ledning, utveckling och juridik

5.9.1 Beskrivning av området

För att nämndens arbete ska fungera ändamålsenligt och effektivt krävs ett löpande övergripande arbete i form av administration, ledning, utveckling och juridiskt stöd. Detta området omfattar också den tid som chefer och ledning behöver avsätta för att fullgöra sitt verksamhets-, ekonomi- och personalansvar.

Administrationen som avses omfattar arbetsuppgifter såsom registrering och expediering, fakturering, nämndadministration, arkivhantering samt ärendeadministration.

Utvecklingsarbetet omfattar både strategiska och operativa insatser för att säkerställa en modern och effektiv verksamhet. Det innefattar utveckling av arbetssätt och processer, digitalisering och e-tjänster, kvalitetsuppföljning samt anpassning till lagkrav och politiska prioriteringar. Arbetet sker i samverkan med andra förvaltningar, myndigheter och näringsliv för att stärka helhet och service.

Det juridiska arbetet har fått ökad betydelse till följd av mer komplex lagstiftning och högre krav på rättssäkerhet. Det omfattar rådgivning till nämnden och i handläggning, kvalitetssäkring av beslut, hantering av överklaganden samt framtagande av styrdokument och utbildningsinsatser.

I detta område har hela avdelningens behov av avdelningschef, utvecklingsledare och jurist tagits med.

Ärendeadministration

Ärendeadministration utgör en integrerad del av handläggning och tillsyn. Administratörernas huvudsakliga uppgift är att fungera som ett administrativt stöd och därigenom avlasta handläggarna.

En stor del av det dagliga arbetet består av registrering och hantering av handlingar. Diarieföring av inkomna handlingar, både i fysisk och digital form, sker i ärendehanteringssystemet Ecos2 som förvaltningen använder.

Det administrativa arbetet är omfattande och innefattar bland annat diarieföring, ärendehantering, posthantering, arkivering, expediering, registervård samt verksamhetsutveckling.

Inom verksamhetsutveckling ingår även digitalisering, systemadministration och utveckling av arbetssätt, såsom framtagande av rutiner och mallar, samt deltagande i Ecos driftgrupp.

Registrering av handlingar är en kontinuerlig arbetsuppgift som pågår året runt, även om omfattningen kan variera över tid.

Beredskapsplan och kontinuitetsplan

Bygg- och miljönämnden har ett tydligt behov av att arbeta strukturerat med både beredskapsplan och kontinuitetsplan för att säkerställa att verksamheten kan upprätthållas även vid störningar, kriser eller extraordinära händelser. Nämndens ansvar omfattar samhällsviktiga funktioner såsom tillsyn, tillståndsprövning och myndighetsutövning, vilket ställer krav på robusta arbetssätt och förmåga att snabbt anpassa verksamheten vid förändrade förutsättningar.

Arbetet med beredskap och kontinuitet bidrar till att minska sårbarheter, tydliggöra roller och ansvar samt säkerställa att kritiska processer kan fortsätta fungera, även vid exempelvis personalbortfall, it-störningar eller andra oförutsedda händelser. Det stärker även rättssäkerheten och upprätthåller förtroendet för nämndens verksamhet.

Arbetet genomförs främst av administratörer i nära samverkan med ledning och medarbetare.

Arkivhantering

Alingsås kommun har implementerat ett e-arkiv för slutarkiv och bygg- och miljönämnden utreder hur överföring av avslutade handlingar ska påbörjas till slutarkivet.

Ledning

Behovet av en tydlig och samlad ledningsfunktion inom bygg- och miljöavdelningen är avgörande för att säkerställa en effektiv och likvärdig verksamhet. Avdelningen verkar inom flera komplexa och lagstyrda områden, där kraven på styrning, prioritering och uppföljning är höga. Samtidigt innebär ett ökat ärendetryck, förändrad lagstiftning och politiska prioriteringar att behovet av närvarande och strategiskt inriktad ledning är stor. Ledningen, bestående av två enhetschefer och en avdelningschef, skapar förutsättningar för en hållbar arbetsmiljö, god kvalitet i handläggningen och en långsiktig utveckling av verksamheten i linjen med den politiska viljan.

Ledningens roll är att leda, samordna och utveckla avdelningens arbete på både operativ och strategisk nivå. Enhetscheferna ansvarar för den dagliga verksamheten, vilket innefattar personalledning, arbetsfördelning, budget och ekonomi, prioritering av ärenden samt uppföljning av resultat inom respektive enhet. De säkerställer att arbetet bedrivs effektivt, att lagstiftning och riktlinjer följs samt att medarbetarna har rätt förutsättningar att utföra sitt uppdrag. Avdelningschefen har ett övergripande ansvar för hela avdelningen, med fokus på strategisk styrning, verksamhetsutveckling, ekonomi och måluppfyllelse i linje med nämndens uppdrag och politiska inriktning.

Ledningen har även en central roll i att driva, tillsammans med utvecklingsledarna, utvecklings- och förändringsarbete. Det innefattar att utveckla arbetssätt och processer, stärka samverkan både internt och externt samt säkerställa att verksamheten anpassas till nya krav och förutsättningar. Vidare ansvarar ledningen

för att integrera kvalitetsarbete, uppföljning och analys i det löpande arbetet, vilket skapar en grund för kontinuerliga förbättringar.

Sammantaget utgör ledningsfunktionen en nyckelresurs för att skapa struktur, tydlighet och riktning i avdelningens arbete. Genom ett nära och aktivt ledarskap säkerställs att verksamheten bedrivs effektivt och i enlighet med de mål och krav som ställs på bygg- och miljöavdelningen.

Utvecklingsledare

Behovet av en samlad funktion för utveckling inom bygg- och miljöavdelningen i Alingsås kommun har ökat i takt med högre krav på effektivitet, digitalisering och kvalitet. Verksamheten präglas av komplexa processer och omfattande ärendehantering, där det finns ett tydligt behov av att kontinuerligt utveckla arbetssätt, systemstöd och informationshantering. Funktionen med två utvecklingsledare skapar förutsättningar för ett långsiktigt och strukturerat utvecklingsarbete som stödjer både verksamhetens dagliga arbete och dess strategiska mål.

Utvecklingsledarnas roll är att driva och samordna arbetet med digitalisering och e-tjänsteutveckling, vilket utgör en central del av nämndens politiska viljeinriktning. Digitalisering är ett prioriterat område och en viktig förutsättning för att möta ökade krav på service, tillgänglighet och effektivitet i verksamheten.

Genom att utveckla digitala lösningar och e-tjänster skapas bättre möjligheter för invånare och företag att enkelt, snabbt och transparent ta del av kommunens tjänster och processer. Digitaliseringen bidrar även till effektivare interna arbetssätt, minskad administration samt ökad kvalitet och enhetlighet i handläggningen.

Vidare ansvarar utvecklingsledarnas för att driva, samordna och följa upp utvecklingsinsatser inom hela avdelningen (miljöenheten, livsmedel- och hälsaenheten och bygglovsenheten). Det innefattar att analysera och utveckla processer och arbetsflöden i syfte att skapa en mer enhetlig handläggning. Arbetet omfattar även utveckling och förvaltning av ärendehanteringssystem, där fokus ligger på att säkerställa ett ändamålsenligt systemstöd som möter verksamhetens behov, underlättar handläggningen och möjliggör uppföljning och analys. I arbetet med ärendehanteringssystem ingår även arbetet med e-arkiv och informationshantering. Det innebär att utveckla strukturer och rutiner för digital arkivering, säkerställa efterlevnad av gällande regelverk samt skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar och tillgänglig informationsförsörjning.

Utvecklingsledarna har även en viktig roll i framtagande, revidering och implementering av styrdokument, såsom taxor, bokslut, genomlysning, riktlinjer, rutiner och processbeskrivningar. Genom detta bidrar de till att skapa tydlighet, enhetlighet och kvalitet i verksamhetens arbete samt säkerställer att styrningen är i linje med lagkrav och politiska prioriteringar.

Jurist

Behovet av en juristtjänst inom hela bygg- och miljöavdelningen har ökat i takt med att ärendena blivit mer komplexa och kraven på rättssäkerhet, dokumentation och

likabehandling har skärpts. Avdelningen arbetar inom flera lagstyrda områden, såsom plan- och bygglagstiftning, miljöbalken och livsmedelslagstiftningen mm, där besluten ofta får stor påverkan för både enskilda och företag. Samtidigt har mängden överklaganden, tillsynsärenden och juridiskt svåra bedömningar ökat, vilket ställer högre krav på intern juridisk kompetens. Att ha en egen juristfunktion minskar sårbarheten, skapar kontinuitet och bidrar till en mer effektiv handläggning jämfört med att i hög grad förlita sig på externa konsulter.

En viktig del av funktionen är även att ge stöd till nämnden i juridiska bedömningar, särskilt i ärenden av principiell karaktär eller med hög komplexitet, där behovet av rättssäkra och välgrundade beslut är särskilt stort.

Juristens roll i avdelningen är att utgöra ett kvalificerat och nära stöd i den dagliga verksamheten. Det innefattar bland annat att ge juridisk rådgivning i enskilda ärenden, stödja handläggare i tolkning och tillämpning av lagstiftning samt kvalitetssäkra beslut inför fattande. Juristen har även en central roll i att hantera överklaganden och företräda nämnden i rättsliga processer, samt att ta fram och granska styrdokument, rutiner och mallar för att säkerställa en enhetlig handläggning.

Vidare bidrar juristen till det strategiska utvecklingsarbetet genom att bevaka rättsutveckling, analysera konsekvenser av ny lagstiftning och säkerställa att verksamheten anpassas till förändrade krav. I rollen ingår också att hålla utbildningar och kompetenshöjande insatser för medarbetare och nämnden, vilket stärker den juridiska förmågan i hela organisationen. Sammantaget är juristtjänsten en nyckelfunktion för att upprätthålla rättssäkerhet, effektivitet och kvalitet i avdelningens arbete samt för att möta både nuvarande och framtida krav.

Näringslivsarbete

Behovet av ett aktivt och strukturerat näringslivsarbete inom bygg- och miljöavdelningen har ökat. Det finns högre förväntningar på service, tillgänglighet och dialog från näringslivet. Avdelningens myndighetsutövning har en direkt påverkan på företagens förutsättningar att starta, driva och utveckla sina verksamheter. För att säkerställa en god balans mellan myndighetsutövning och ett serviceinriktat förhållningssätt krävs ett medvetet och kontinuerligt arbete med näringslivsfrågor. Detta arbete utförs av ledningsfunktionen, vilket skapar förutsättningar för ett strategiskt, samordnat och verksamhetsövergripande approach.

Ledningens roll i näringslivsarbetet är att initiera, driva och följa upp insatser som stärker dialogen och förtroendet mellan myndigheten och näringslivet. Det innebär bland annat att utveckla arbetssätt och bemötande i myndighetsutövningen, säkerställa en tydlig och tillgänglig kommunikation samt identifiera och åtgärda hinder som upplevs av företagare i kontakten med kommunen.

En central del av arbetet är att planera och genomföra olika former av möten och dialogaktiviteter. Det innefattar exempelvis verksamhetsområdesträffar där företag inom samma geografiska område eller bransch ges möjlighet att lyfta gemensamma frågor, samt näringslivspromenader som skapar en mer informell

och direkt dialog mellan tjänstepersoner och företagare. Vidare ingår ett årligt företagsrally med cirka 100 företagsbesök, där ledningen tillsammans med politiken möter företag på plats för att fånga upp behov, synpunkter och utvecklingsmöjligheter. Utöver detta genomförs även löpande företagsbesök som en del av det kontinuerliga relationsbyggandet.

Medarbetarna har samtidigt en viktig roll i att omsätta ledningens inriktning i det dagliga arbetet. Genom ett professionellt, serviceinriktat och lösningsfokuserat bemötande i handläggningen bidrar de till att stärka förtroendet för myndigheten. Medarbetarna fångar upp signaler, behov och utvecklingsområden i kontakten med företagare och för dessa vidare till ledningen, vilket skapar ett viktigt underlag för förbättringsarbete. De kan även delta vid företagsbesök och dialogaktiviteter, där deras sakkunskap bidrar till konstruktiva samtal och ökad förståelse för regelverk och processer.

Sammantaget skapas genom samspelet mellan ledning och medarbetare ett mer tillgängligt, lyhört och effektivt näringslivsarbete. Detta bidrar till en mer företagsvänlig myndighetsutövning, högre kvalitet i verksamheten och en positiv utveckling av näringslivet i Alingsås kommun.

5.9.2 Sammanställning av resursbehov – Administration, ledning, utveckling och juridik

Det sammanlagda resursbehovet för administration, ledning, utvecklingsarbete och kvalitetsarbete uppgår till cirka 15 900 timmar för 2027.

Tidigare har resursbehovet inom administration och ledning delats upp i styrd, händelsestyrd och behovsprioriterad tid, i syfte att tydliggöra kopplingen till olika typer av arbetsuppgifter. Tid som ledning och utvecklingsledare lägger ner för utveckling av verksamheten och personal har inte redovisats tidigare i behovsutredning. Vid uppföljning och utvärdering har det dock framkommit att denna uppdelning inte fullt ut fångar det faktiska behovet. En betydande del av den tid som krävs för att upprätthålla verksamheten så som personalvård och arbetsmiljöarbete, medarbetarsamtal och hantering av personalvård har inte synliggjorts i tillräcklig omfattning, vilket har försvårat planering och prioritering.

Mot denna bakgrund har redovisningen vidareutvecklats. Från och med 2027 utgår sammanställningen från det totala behovet per funktion, vilket ger en mer heltäckande och rättvisande bild av resursbehovet. Detta är en vidareutveckling av den modell som tagits fram inom miljösamverkan.

Behovet av intern juridisk kompetens har ökat markant. Historiskt har nämnden tillgodosett detta behov genom inköp av externa konsulttjänster samt via upphandlade juristdatabaser. Givet den ihållande efterfrågan på kontinuerligt juridiskt stöd bedöms det numera vara mer ändamålsenligt och kostnadseffektivt att inrätta en egen juristtjänst. En sådan åtgärd förväntas säkerställa en högre grad av kvalitet, kontinuitet och effektivitet i den löpande verksamheten samt kunna stödja och vägleda politiken i ärenden av principiell karaktär eller med hög komplexitet.

Parallellt med detta föreligger ett förstärkt behov av ett strukturerat näringslivsarbete, vilket föranleds av ökade förväntningar från såväl näringsliv som politik avseende service, tillgänglighet och dialog. Det åligger avdelningsledningen att strategiskt leda och utveckla detta initiativ genom att intensifiera dialogen, förfina befintliga arbetssätt samt identifiera och undanröja eventuella hinder i näringslivets kontakter med kommunen. Medarbetarna bidrar genom ett professionellt bemötande i den dagliga handläggningen, med ett särskilt fokus på att identifiera och återskapa utvecklingsbehov.

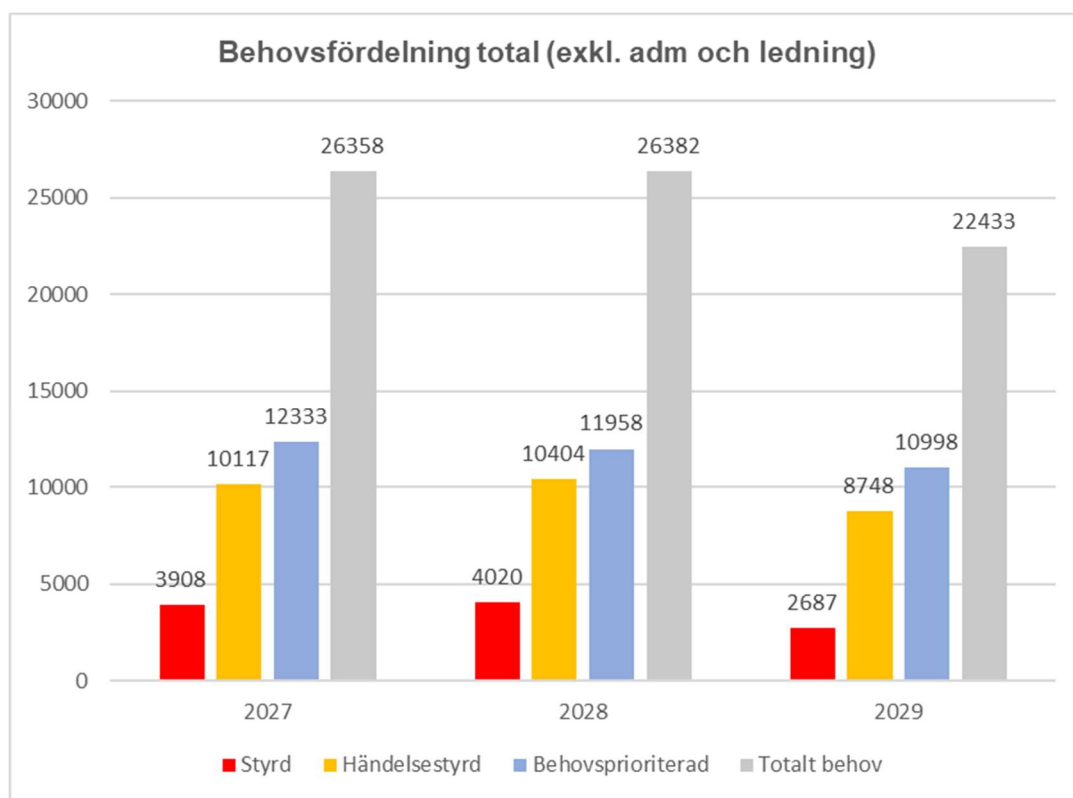
Slutligen har kraven på effektivitet, digitalisering och kvalitet medfört ett uttalat behov av en samlad utvecklingsfunktion. För att möta dessa krav behövs två utvecklingsledare ansvaret för att driva och samordna utvecklingsarbetet övergripande inom hela avdelningen.

6 Resursbehov sammanställning

Behovsutredningen omfattar en period på tre år. För att få en någorlunda jämn resursfördelning mellan åren och därmed lättare kunna planera eventuell tillsättning, har en noggrann avvägning gjorts av vilka uppgifter som bör ingå respektive år.

Behovsutredningen visar på ett samlat handläggarebehov av ca 26 350 timmar för 2027, exklusive administration och ledning, vilket motsvarar 26,3 årsarbetare handläggare. Behovet för administration, ledning utveckling och juridik bedöms ligga på 7,58 årsarbetare, vilket ger ett totalt behov på 33,93 årsarbetskrafter 2027.

Timmarna, exklusive administration och ledning, är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 13.

Figur 13. Figuren visar på totalt resursbehovet 2027 -2029.

Budgetramen 2026 rymmer cirka 25 årsarbetare. Skillnaden mellan beräknat behov och tillgängliga resurser medför att nämnden behöver prioritera bort uppgifter. Prioriteringen görs när tillsyns- och kontrollplaner för 2027 beslutas av nämnden i december 2026.